REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiune Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lessner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Golberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
Prețul inserțiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina a 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Număr de Duminecă 1.)

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare târgul Inului Nr. 30, etagiu I. Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 6 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât și inserțiunile au t a se plăti înainte.

Nr. 1.-- Anul LXXI. Brașov, Luni-Marți 1 (14) Ianuarie 1908.

Din causa sfintei sărbători de mâne, Marți, iarul nu va apărea până Miercuri sera.

După treizeci de ani.

Brașov, 31 Decemvrie v. 1907.

Astăzi se împlinesc treizeci de ni de când am luat conducerea „Ga-etei Transilvaniei". Treizeci de ani ă neîntreruptă activitate publicistică, edicați misiunei, de a continua o-era neuitaților mei antecesori în pa-ia mea iubită.

La începutul anului 1878 era deja ıcheiat primul period al stăpânirei aghiare de sub zodia dualismului și începuse un nou period al ei, care vea drept țintă înăsprirea tot mai are a relațiunilor între popoarele pa-iei prin inaugurarea politicei de ma-hiarizare forțată.

Totala nimicire a autonomiei arelui principat al Transilvaniei era e mult fapt împlinit. Toate încercă-le Românilor ardeleni de-a se recu-ge după dezastrele dela 1865 și 867 au fost zădărnicite prin aceea, au fost împiedecați de-a se orga-sa și de-și concentra puterile pen-a se putea apăra cu mai mare ccces în contra povoiului, ce se re-rsă cu furie asupra lor și a țărei, pă decretarea faziunei Ardealu-i cu Țara ungurească. Legislația ele 1868 s'a dovedit efemeră pentru ni, fiindcă regimul escepțional din ansilvania, cu patentele absolutiste cu legea electorală medievală s'a con-uat și Românii au fost supuși unui gim arbitar, care și a arătat colții iar și față cu frații noștri din Bănat Țara-ungurească.

După disolvarea comitetului ales conferența națională dela Mier-rea nu s'a mai putut înciripa în Ar-al o conducere națională, care să spundă măcar în parte cerințelor țiunei. Toate erau într'o stare organizată, iar comisarul regesc ntru Ardeal cu poliția lui de stat, grijea ca să nu se schimbe starea lu-urilor. Frații noștri din Bănat stau lați cu partidul lor național și cei n Țara ungurească pluteau ca fruuza apă, espuși tuturor fluctuațiunilor jmane consolidărei noastre na-nale.

Așa era situațiunea la începutul ului 1878. Ea se exprimă în arti-ul program, cu care am inaugurat tivitatea mea la acest ziar și care reprodus în întregul său mai jos.

Acest articol-program va deslușí cetitorii noștri de azi despre aceea m mi-am înțeles chemarea, iar cei urmărit munca mea de treizeci ani pot să judece dacă m'am ținut promisiune și dacă acest organ de blicitate a stat în tot timpul acesta înălțimea, la care am dorit eu atunci -l susțin.

Îmi rămâne deci numai de a ăta cu câteva cuvinte rolul, ce l'a ut în decursul celor treizeci de ani ecuți „Gazeta Transilvaniei" în viața astră publică națională.

Cel dintâi lucru, la care ni-am ndit toți, cărora le zăcea la inimă nsolidarea noastră națională, a fost ganizarea.

Timp de trei ani de zile „Gazeta ansilvaniei" a stăruit în această di-cție, cerând ca să se lămurească principiile și programul luptei noastre naționale, fără de care cristalizare, o organizațiune priincioasă era cu ne-putință.

După trei ani avurăm bucuria de-a putea vedea raliindu-se forțele noastre naționale, grație valorosului concurs a tuturor bărbaților noștri conducători din Ardeal, Bănat și Țara-ungurească, și de-a vedea arbo-rându-se în mijlocul nostru steagul solidarității naționale.

Cele mai înălțătoarea momente în viața mea le-am avut în conferența națională dela 1881, când cu toții în unanimitate am proclamat solidarita-tea tuturor Românilor din regatul un-gar, formând un singur corp, un sin-gur partid, c'un singur program na-țional.

Vom fi una și nedespărțiți în apă-rarea libertății și a drepturilor popo-rului român, fu răspunsul ce l'am dat încercărilor puterei de stat de a ne sdrobi și a ne nimici naționalicește. Regimul tiszaist din acele vremuri în loc de a avea în vedere marele inte-rese ale patriei, cari pretind ca popoa-rele ei să trăiască în bună înțelegere și deplină mulțămire, a hotărât să înainteze pe calea prăpăstrioasă, pe care apucase dela 1875, inaugurând era nouelor legi de maghiarizare cu legea pentru introducerea forțată a studiului limbei maghiare în școalele noastre poporale.

De aici încolo toate au mers d'avalma în direcția nenorocitului șo-vinism, de care țara e bântuită și as-tăzi în așa mare măsură.

„Gazeta Transilvaniei" a făcut tot ce ia stat în putință spre a anima la luptă și a susține moralul luptăto-rilor noștri naționali la înălțimea re-clamată de greutatea imprejurărilor.

Ceea ce a lucrat, la ce a stăruit și pentru ce a îmbărbătat sau admo-niat pe frații săi ziarul nostru, ori cine poate vedea din colecția sa, ce este o carte deschisă.

Drept recompensă morală a oste-nelelor și a jertfelor ce le-am adus pe altarul patriei și a națiunei, spe-rez că și generațiunile viitoare vor afla încă în aceasta carte deschisă esemple de sinceră, neinteresată și dreaptă gândire și simțire pentru neamul nostru și românismul lui.

Acum treizeci de ani am apelat la tînăra generație de atunci să con-lucre cu bătrânii în apărarea și pen-tru înaintarea cauzei naționale. De a-tunci s'a ridicat o altă generație, espusă asprelor vânturi și vijelii ale vremilor mai nouă, ale vremilor cari după legea Tisza din 1879 ne-au împins în halul legei Apponyi dela 1907.

Cea mai ferbinte dorință a tutu-ror Românilor de bine este și trebue să fie, ca tinerimea, speranța viito-rului națiunei noastre, să iasă învin-gătoare cu moralul, principiile și cu curețenia sentimentelor ei națio-nale românești din învălmășală, ce-au produs'o și cu intențiune vreau să-o producă în jurul ei adversarii romă-nismului, în scopul de a-o încurca și a-o zăpăci, ca să nu mai știe a cui este.

De așa ceva ne va feri bunul geniu al națiunei noastre! Tinerimea este și va fi a noastră și numai a noastră!

Această bravă și nobilă tinerime, care a dat până acuma dovezi atât de frumoase și strălucite, că știe să se și jertfească pentru neamul său, are însă lipsă de bună povățuire și de îmbărbătare. S'o iubim cu toată pute-rea inimei noastre, dar nu așa ca să fim orbi și nesimțitori pentru scăderile ei, ci s'o iubim și cu ochiul sufletesc, ajutându-i a se feri și a se apăra de ispitele timpurilor vitrege și îngrijind să fie întotdeauna la înălțimea chie-mării ce-o are în mijlocul poporului.

Când aceasta se va preface în realitate și tinerimea într'un gând și într'o simțire va îmbrățișa cauza sfântă a națiunei, biruința va fi si-gură și neînlăturabilă.

Dr. Aurel Mureșianu.

Articolul-program

prin care a inaugurat activitatea sa de redactor al »Gazetei« actualul director al ei Dr. Aurel Mureșianu. (Nr. 1 dela 5 (17) Ianuarie 1878):

Brașov, 4 Ianuarie st. v. 1878.

»Primind cu începutul anului curent redacțiunea acestui ziar, în ale căreia co-loane, de ani patruzeci, s'au întâlnit atâți patrioți distinși, bărbați luminați ai popo-rului român, am fost conștiu de marea responzabilitate, de greutățile ce trebue să întâmpine publicistul român, mai cu seamă în timpuri și sub împrejurări ca cele ac-tuale. Soartea însă puindu-mă la acest post mi-am zis: Vei face după ale tale puteri tot ce-ți dictează datoria de publicist în patria ta în mijlocul poporului tău.

Multe și însemnate schimbări s'au efec-tuit în Transilvania și Ungaria dela 1865 încoace, de când am plecat pentru prima oară în străinătate. Deși departe de câm-pul luptelor politice-naționale ale patriei mele, le-am urmărit cu cel mai mare in-teres, cu încordată atențiune. O profundă durere m'a cuprins însă văzând, că în lup-tele aceste neegale connaționalii mei au pierdut tot mai mult teren, până ce în fine nu mai rămase nici urmă din acele liber-tăți și drepturi, de cari în 1865 se bucura încă națiunea noastră și în a cărora con-solidare vedea fericirea sa și a patriei!

A mai reveni asupra neajunsurilor anilor din urmă, a mai resuscita suferin-țele trecutului nu ar fi conzult în momen-tul de față. Ajunge că în acești zece ani poporul român din Transilvania și Ungaria a învățat să cunoască mai bine pe adver-sarii săi; a început să distingă între aceia, cari îi voiesc binele și cei ce sub o mască oare-care tind a-l face instrument al in-tereselor sale. Românii din țările coroa-nei Sf. Stefan nu se mai încred orbe-ște nimănui, ei cumpănesc mai serios vor-bele și faptele și eu cred a fi în drept, când afirm, că din erorile politice volun-tare sau nevoluntare, comise dela 1865 în-coace, inteligența noastră română a învă-țat numai adevărul nerăsturnabil că: *drep-turile unui popor sunt mai lesne a se câ-știga decât a se păstra și stăpâni.*

Situațiunea de față nu ne iartă să alegem mult. Respinși fără cruțare din toate pozițiunile vieței publice de stat, ad-miși numai ca apendice al rassei domni-toare, ne-a mai rămas un singur teren de activitate națională, acela al culturei noa-stre naționale românești.

Pe terenul cultural, la care înainte de vreme ne îndrumau în continuu con-trarii noștri politici, trebue să ne concen-trăm astăzi toate puterile, aci pe acest câmp, cel mai frumos al activității ome-nești, trebue să convenim și să dăm mâna cu toții: preoți, învățători, magistrați, ad-vocați, comercianți, proprietari, industriași ș. a. aci trebue să ținem bine cumpăna intereselor particulare și să nu iertăm ca aceste să fie exploatate în dauna interese-lor generale de cultură ale poporului român. Astfel numai vom putea conserva ce mai este de conservat, fundamentul culturei naționale, școalele noastre sădite și îngri-jite cu atâta sudoare și jertfă.

Legile țării garantează sub anumite condițiuni existența institutelor de cultură românești. Să ne folosim dar de avanta-gele, ce ni le mai pot oferi, să veghiăm, pe cât ne iartă mecanismul constituțional existent, asupra observării stricte a lor.

Poporul român în totdeauna leal și supus legei nu a întreprins și nu va între-prinde nici odată nimic contra ei, pe cale neiertată, anticonstituțională. Reformarea dispozițiunilor legilor apăsătoare pentru noi o așteptăm cu încredere dela timp, care va lumina încă cu necesitate pe fac-torii constituționali ai țării despre adevă-ratele interese ale patriei, despre cele reale, nu închipuite.

Sper a da expresiune numai unei convicțiuni generale când zic, că Românii dovedesc patriotismul lor nepreocupat, cu-ratele lor intențiuni constituționale și prin aceea, că cu toate că se văd eschiși de însăși legea municipală și cu deosebire de sistemul ei virilist dela o corăspunzătoare și folositoare participare la afacerile mu-nicipielor, ei tot mai i-au parte la luptele din comitate și se fac astfel indirect cei mai aprigi apărători ai legalității.

Mai este încă un câmp larg de acti-vitate pentru poporul nostru: acela al eco-nomiei, dar și acesta nu se poate cultiva, decât numai în strictă legătură cu instruc-țiunea poporală. Cea mai bună economie națională vom face numai atunci, când vom avea cele mai bune institute de cultură. Aici în învățământul național se concen-trează toată forța, existența și viitorul po-porului român din aceste țări.

Contribuind din toate puterile noa-stre la desvoltarea învățământului romă-nesc, care a rămas încă mult îndărăt, nu putem lăsa din vedere nici un moment datoria, ce ne incumbă, de a ne interesa cu de-amănuntul de mersul afacerilor in-terne și esterne ale monarhiei noastre, de la care depinde și bunăstarea, ba chiar vii-torul patriei noastre, de-a răspândi lumină asupra tuturor evenimentelor însemnate din lume, căci acesta este mijlocul cel mai bun de a cultiva un popor politicește.

Organul acesta de publicitate va a-păra întotdeauna ideile liberale-democra-tice, dela a cărora realizare depinde mul-țămirea și fericirea popoarelor acestor țări, de altă parte va combate toate tendințele reacționare, vină ele din orice parte, ca stricăcioase desvoltării pacinice a patriei noastre.

Acestea sunt punctele de vedere din cari voiu procede în redigerea ziarului. Independent în toate privințele, liber de orice angajament, afară de acela al con-științei mele de Român, voiu judeca nu-mai după fapte și pretind de a fi judecat iarăși numai după faptele mele.

Convicțiunea mea firmă însă este, că oricât de mari ar fi sforțările mele, ori cât de bune ar fi inten[illegible] am față cu sfânta cauză, pentru care voiu să lupt, nu ajunge puterea unui singur om, nu aceea a lor zece spre a putea cores-punde marilor recerințe ale timpului de față. Este necesar ca să fiu ajutorat în a mea întreprindere de toți oamenii de bine. Numai într'o comună, frățească conlucrare văd garanția înaintărei și a fericirei popo-rului român din Austro-Ungaria.

De aceea invit pe toți Românii, câți vor consimți cu atitudinea acestui ziar, a conlucra în coloanele lui în favorul cultu-rei și a înaintării noastre naționale. *Este timpul suprem ca să iasă și generațiunea mai nouă din rezerva sa pe terenul acti-vității publice, politice și literare.*

Doresc această conlucrare cu atât mai vârtos, cu cât numai pe astă cale cred, că ne vom mai putea apropia de națiunea maghiară, care va trebui să se convingă tot mai mult despre realele și patrioticele noastre intențiuni.

Nu vom perde nici odată speranța într'o adevărată înfrățire a națiunilor con-locuitoare, pentru că nu putem perde spe-ranța în binele și fericirea patriei. Pentru aceea în mijlocul luptelor esacerbate ale egoismului esagerat particular și național, vom ținea sus stindardul, pe care stă scris: *fericirea patriei și a popoarelor sale*, căci *»până când stă steagul în luptă nu se chiamă acel răsboiu biruit, dar dacă cade steagul de aci toate oștile se risipesc și nu mai știe care încătrău merge«.*

O surpriză în ajunul Anului nou.

Brașov, 31 Dec. v. 1907.

Astăzi la oarele 12 din zi ni s'a făcut una din cele mai plăcute surprize din partea femeilor române din Brașov. O deputațiune a doamnelor din Brașov s'a prezentat în locuința proprietarului și directorului „Gazetei Transilvaniei", între oarele 11 și 12, ca să-l felicite din incidentul jubileului său și al foaiei. Am avut fericirea a saluta pe doamnele: *Catinca Pușcariu, Susana I. P. Popovici, Elena Sabadeanu, Catinca Bârseanu* și *Eugenia Vecerdea.*

D-na *Catinca Pușcariu*, care a condus deputația, adresându-se d-lui Dr. A. Mureșianu, l'a salutat printr'o vorbire scurtă dar plină de sentiment și nobil avânt național:

„Femeile române din Brașov și „din depărtare, unite cu noi în cuget „și în simțiri — zice d-na Pușcariu — „vin a-ți mulțumi pentru munca grea „și îndelungată ce a-i săvârșit'o timp „de 30 de ani în serviciul națiunei „noastre, în împrejurări atât de dificile, având de a lupta așa de mult „și a înfrunta așa de multe ca redac„tor al unei foi naționale românești. „In semn de stimă și de recunoștință „din partea femeilor române te rugăm „a primi această cunună de lauri bine „meritată de d-ta. Implorăm ceriul ca „să-ți dea sănătate și tărie să poți „conduce încă mulți ani foaia jubilară „Gazeta Transilvaniei!"

Emoționată până la lacrimi d-na Pușcariu a predat directorului foaiei noastre o superbă cunună de lauri, legată c'o plachetă de argint cu inscripțiunea 1838—1908.

D-nul *Dr. A. Mureșianu* adânc impresionat de aceasta gingașe atențiune eșită din inimile nobile ale femeilor române, a mulțumit accentuând rolul însemnat ce l'au avut și îl au astăzi încă și mai mult Româncele noastre în viața poporului pentru încurajarea și susținerea stăruințelor sale și pentru conservarea românismului său. A amintit în deosebi cât de mare înrâurință au avut femeile române și în acest colț al țărei, unde cu concursul lor s'au săvârșit atâtea fapte mărețe, mergând înainte cu pildă frumoasă părinții noștri și acele matroane române, cărora avem să le mulțumim înființarea celei dintâiu și celei mai vechi reuniuni române, precum și avântul social, care în vremuri mai fericite și mai mulțămite ca cele de azi, s'a văzut la Românii din Brașov. Totdeauna — zise d. Mureșianu — s'a simțit fericit a putea veni în ajutorul întreprinderilor nobile ale femeilor române și va fi gata a le da tot sprijinul și în viitor, câtă vreme provedința îi va mai concede a-și continua activitatea sa publicistică. Atitudinea plină de gentileță și de gingășie ce i s'a făcut prin predarea cununei de lauri va fi un imbold mai mult și îi va servi drept mângăere, iar urmașilor săi drept încurajare pentru continuarea luptei de emancipare națională.

După aceasta doamnele prezente au felicitat fie-care în parte pe directorul foaiei noastre.

De-ale partidului naționalităților.

De când cu intrarea deput. Dr. Vasile Lucaciu în dieta ungară, s'a lățit, precum știm, vestea că între membrii clubului parlamentar al deputaților naționaliști și între membrii guvernului ungar s'ar fi început tratări pentru încheierea unei păci între naționalitățile din Ungaria. Ca mijlocitor al acestei păci îl numeau foile maghiare, în primul loc, pe părintele Dr. V. Lucaciu.

Acestor știri s'a dat crezământ cu atât mai vârtos, cu cât în timpul din urm[illegible] deputații naționaliști n'au mai luat [illegible] dietei, lăsâ[illegible] după pofta sa [illegible] au desminți[illegible]

In l[illegible] sta pentru o [illegible] foile străine a[illegible] vestea, că în sânul partidului naționalist s'au ivit mari nemulțumiri, deoarece unii dintre membrii partidului și majoritatea aderenților partidului naționalist nu sunt de loc mulțumiți cu modul cum s'a pus la cale această politică de împăciuire. S'a scris chiar, că unii dintre deputații naționaliști vor eși din partid. Intre aceștia a fost numit în primul loc dep. Suciu.

In fața acestei situațiuni care a provocat o mare nedumerire în cercurile românești, deputații naționaliști s'au întrunit Vinerea trecută la o conferință, în care s'au desbătut chestiunile dela ordinea zilei.

Despre rezultatul acestei consfătuiri, la care au luat parte aproape toți deputații, s'a publicat un comunicat, în care se zice între altele și următoarele:

In fața svonurilor în mod tendențios lățite despre pretinsa neînțelegere ce ar domni între membrii clubului, deputații au constatat că toate acele știri sunt lipsite de ori ce bază și că ele sunt anume inventate pentru a produce confuzie atât la aderenții partidului cât și la cei ce se interesează de mersul lucrurilor politice din țară. Toți membrii partidului naționalist sunt adânc pătrunși de datorințele lor și sunt hotărâți a urma aceste datorințe cu o alipire neschimbată la programul politic, căruia s'au aservit. E lipsită de orice bază și știrea tendențioasă că partidul naționalist s'ar descompune și că ar domni în sânul lui nemulțumire față de președintele și conducerea clubului.

S'au luat hotărâri pentru întruparea organizației de partid și s'a constatat cu plăcere faptul, că d-l deputat Suciu a renunțat la intenția sa de a-și depune mandatul.

Ne pare bine că prin acest comunicat se desmint știrile false ce s'au lățit în mod tendențios de ziarele coaliționiste, și să sperăm că ceeace se spune în comunicatul clubului se va și împlini întocmai.

Din camera ungară.

Ședințele de Vineri și Sâmbătă.

Vineri s'a redeschis dieta ungară după vacanțele de Crăciunul Gregorian. In ședința aceasta, care a fost numai formală, ministrul honvezimei Jekelfalussy, a presentat proectul referitor la noul contingent de recruți.

In ședința de *Sâmbătă* s'a ales comisia, care va avea să studieze chestia *băncii naționale maghiare.* Au fost aleși 21 deputați, între cari majoritatea o au kossuthiștii. In comisie a fost ales din partea partidului naționalităților dep. A. Vlad, iar din partea Croaților deputatul Vrbanici.

După primirea mai multor rapoarte, s'a luat la desbatere petiția ziariștilor parlamentari, cari, fiind îndrumați în una din ședințele trecute la ordine de către vicepreședintele Rakowsky, au cerut ca să li se respecteze drepturile lor ca factor constitutiv al dietei.

Referentul comisiei pentru petiții Franz *Herman*, declară că comisiunea primește punctul de vedere că ziariștii din parlament au același drept ca și publicul, cu atât mai mult cu cât legea din 48 accentuează că ședințele publice nu se pot ține fără prezența publicului și a ziariștilor. Deosebire însă nu se poate face pentrucă s'ar da eventual ocazie unui guvern să se folosească de aceste deosebiri în interesul lui.

Dep. Ioan *Suciu*, luând cuvântul, declară că comisiunea însărcinată cu rezolvirea petițiunii ziariștilor parlamentari n'a recunoscut decât cea mai neînsemnată parte din ceea-ce trebuia să recunoască. Am fost de față, spune oratorul, la ședința în care s'a întâmplat incidentul care a dat prilej acestei petiții și am fost indignat de modul cum al doilea vicepreședinte Rakowsky a chemat la ordine pe un ziarist nevinovat.

Dacă în adevăr s'a comis violare fără voie și dacă pressa a fost scoborâtă la o așa valoare la care n'a fost niciodată, pentru-că cu mult mai mult a însemnat și înseamnă și azi și va însemna și în viitor, atunci trebue să restabilim valoarea aceia a pressei, fără bagatelizarea ori și cărei pretinse autorități prezidențiale. Imi ridic cuvântul în numele partidului meu anume din motivul, că noi niciodată n'am umblat după grația acestei presse reprezentate aici în cameră. (Voci: N'am umblat nici noi! Pressa aceasta pe noi nu ni-a lăudat, nu ni-a ridicat în slavă. (Zgomot îndelungat. Președintele sună.) Noi suntem prin urmare, cei cari le datorim mai puțină recunoștință. Dați-mi dară voie ca în numele meu și al soților mei să stărui — contrar espunerilor d-lui raportor — asupra faptului că, ce-i drept, publicitatea constitue o garanție constituțională, e una dintre criteriile absolute ale acestei Camere, dar în publicitatea aceasta nu publicul galeriilor, ori-ce personagii însemnate ar fi acolo — ci *pressa* reprezintă puterea uriașă, importanța mare, garanția uriașă. (Zgomot)...

Am luat cuvântul și din motivul că sunt de credință că fac un bun serviciu bunei înțelegeri ce trebuie să existe între Cameră și pressă, când în numele meu și al partidului meu — cari suntem neint[illegible]resați și fără obligamente față de aceas[illegible] pressă — exprim regretele pentru cazul acela și rog Camera să primească proiectul.

Dep. *Gaal* G. nu primește hotărârea comisiei și înaintează o contra-propunere.

După ce mai vorbesc și alții, între cari și ministrul Wekerle, se încheie discuția. Urmează votarea. — Pentru propunerea comisiei au votat 63, iar pentru contra-propunerea lui Gal 50.

Inscripțiile de pe școalele confesionale

Cetim în »Unirea« din Blaj:

»In timpul din urmă o parte a ziaris[illegible] ticei noastre a fost alarmată de faptul, c[illegible] I. P. S. Mitropolit Victor ar fi demanda[illegible] prin cerculară, să se șteargă inscripțiil[illegible] românești de pe edificiile școlare. Știre[illegible] aceasta un ziar de dincolo o mărește gro[illegible] zav și o dă cu litere grase, sub titlul se[illegible] zațional »Agitații contra Mitropolitului r[illegible] mân Mihalyi«, publicând o telegramă fi[illegible] tivă din Blaj, cică »poporul ar fi foar[illegible] indignat de acest ordin«.

Spre lămurirea mai ales a fraților d[illegible] dincolo, ținem să constatăm că aievea [illegible] dto 29 Aug. 1907 s'a dat ordin din par[illegible] tea Ordinariatului metropolitan următoa[illegible] rea cerculară: »In sensul § lui 17 din ar[illegible] de lege XXVII—1907 inscripție, care [illegible] esprime caracterul școalei, la școalele co[illegible] fesionale nu trebue, să se pună, dar dac[illegible] se pune, ea are să fie ungurească. Pent[illegible] plinirea dispoziției acesteia a legii es[illegible] răspunzător senatul școlastic parochial [illegible] în rândul cel dintâi președintele lui. N[illegible] plinirea ei este transgresiune și se pede[illegible] sește cu mulcta până la 500 coroane. Fii[illegible] vorba despre dizpoziția unei legi sancți[illegible] nate, senatele noastre școlastice paro[illegible] hiale au, să se plece și să delătu[illegible] fără amânare inscripția cea românească[illegible] de pe edificiile școalelor noastre, dară [illegible]

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Un rege galant.

— Episod istoric de Anul Nou. —

In memoriile d-nei de Hausset, cameriera marchisei de Pompadour, găsesc o o descriere foarte interesantă a dimineței de Anul Nou, adecă cu doi ani înainte de moartea celebrei curtesane. Era timpul acela, în care steaua acestei femei începuse să apună.

Autoarea acestor memorii face un tablou asupra galanteriei prințiare de pe acele timpuri. Iată ce ne spune ea:

»Cu apropierea zilei de 1 Ianuarie marchisa de Pompadour devenea din ce în ce tot mai nervoasă. De sigur că era încă tot frumoasă. Ochii ei negri străluceau încă cu foc, iar fața ei trandafirie 'și păstrase încă întreaga-i frăgezime; dar ea suferea foarte mult de nervi și accese, ea se plângea de dureri de stomac, bea numai lapte de măgăriță și slăbea din zi în zi. Intr'o zi am constatat cu spaimă că ea cântărea numai 111 funți. Lucrul cel mai rău era că regele o comparase odată cu »o statuă de zăpadă«, din care cauză ea s'a supărat foarte mult. Sprijinul ei era

Distracțiile, pe cari le inventa ea nu mai plăceau regelui și ea vedea cu mare groază apropiându-se ziua de anul nou, de aceea ea ceruse dela rege un cadou unic în felul său.

In dimineața zilei de anul nou regele i-a făcut o visită îmbrăcat într'un halat de atlas și încălțat cu cisme levantine. Marchisa era tocmai să se îmbrace; eu și cu d-șoara Solange o serveam, totuși Solange se retrase îndată ce apăru regele.

M. S. 'mi făcu un semn, ca să plec și presenta marchisei un etui de atlas, care cuprindea un colier admirabil.

Marchisa scoase un țipet privind aceste pietre strălucitoare. Regele zise râzând:

— Nu se potrivește pentru galantul cavaler să laude cadoul pe care-l face. Dar cu toate aceste, dragă Antromato, 'mi permit a-ți spune, că această bagatelă este opera lui Bourguignon, un tânăr giuvaergiu, care a făcut lucruri minunate. N'am putut găsi altele mai frumoase, deși obiectul acesta este mai pe jos de meritele d-tale. Ar trebui să-ți fac cadou un colier din stele adevărate.

Marchisa răspunse rîzând:

— O, Majestate, din mânile voastre, ași primi cu aceeași bucurie și o [illegible]

— Aceasta ar fi posibil, zise marchiza și-mi făcu semn să ies. Eu însă m'am ascuns după perdele și am ascultat conversația.

— Sire, vicontele de Favrol începe să-mi displacă.

— Deja? Acum câteva zile îți plăcea foarte mult. Voi femeile sunteți foarte nestatornice.

— Ah! Maj. V. credeți că sunt capricioasă, și că am alte interese afară de acele ale regelui meu?

— Da știu, dragă, că ai studiat politica și că ai devenit bărbat de stat. Am făcut ceea-ce ai voit, am împărțit ranguri, favoruri și disgrații, după sfaturile d-tale sincere și acum vicontele Favrol să creadă aceasta — pentru cadoul d-tale de Anul-nou.

— Nu, Majestate. Pentru siguranța statului.

— Este el un trădător?

— Trădător! Acesta este un cuvânt aspru. Poți să faci stăpânului rele servicii și prin aceasta să-i aduci pagube, fără ca să fii trădător în adevăratul sens al cuvântului.

— D-ta voești așa dar, ca să trimit pe vicontele Favrol în exil.

— Să-l depărtezi Majestate.

— Ah, te rosești? Istoria este de adevărată.

— Nu, Majestate, jur...

— Ei, mai bine nu jura. Să-ți d[illegible] clamez poezia aceasta.

— Iertare, Sire.

— Iți vor ajunge ultimele versuri.

»Peștele, frumosul pește.

»Peștele nu mai e proaspăt.

— Majestate, leșin.

— Nu te derangia. Aceste vers[illegible] sunt rele, sunt impertinente și mincinoa[illegible] căci d-ta ești încă frăgezimea tânără pe[illegible] sonificată.

— Incă?

— Trebuia să zic »deja« încă! [illegible] vicontele trebue să plece, deoare[illegible] este galant și face versuri rele, car[illegible] displac ca și d-tale.

— Iți mulțumesc, Majestate îți mu[illegible] țumesc. . . . .

. . . .

Marchisa de Pompadour 'și primi cadoul de Anul Nou, pe care-l ceruse.

Corneliu.

Note de drum.

Miercurea și drumul în spre Poia[illegible]

[illegible] nerea întunerecului, ne răsa[illegible] mădirea ei de case cu coperi[illegible] nuri ce țîșneșc dârzpeste tr[illegible] e așezări, peste o fâșie săra[illegible]

se mărginească numai la atâta şi în locul inscripţiei delăturate să nu aplice alta«.

Ordinaţiunea aceasta credem, că vor fi dat-o toate Ordinariatele confesionale, şi noi nu aflăm în ea nimic, ce ar fi păcătos din punct de vedere naţional, sau ce ar dà dovezi de un hiperzel ciudat. Ştirea lansată de »Kel Értesitö« că Escelenţia Sa Mitropolitul ar fi dispus, ca în locul inscripţiilor româneşti să se pună altele maghiare, e o pură născocire.

De altcum Ordinariatul din Blaj a cunoscut foarte bine interpretarea autentică, pe care Ministrul de culte a făcut-o în discursul său, ţinut cu prilejul pertractării paragrafului 17 în sensul căreia, pe lângă inscripţia maghiară, se poate pune pe edificiile şcolare şi inscripţie românească. Cum însă pe cele mai multe edificii şcolare de ale noastre nu este nici o inscripţie, şi după ce numai inscripţia românească, nu e permisă nici de lege, nici de interpretarea dată acestui paragraf de d-l Ministru, — s'a preferit a se menţineà statul de acuma, fără nici o inscripţie.

Mai adaugem, că dispoziţia aceasta, nu numai că n'a stârnit agitaţie contra Mitropolitului Mihályi ci din contră a pricinuit mulţumirea acelora, cari au cunoscut-o aflându-o de mai mulţumitoare, decât a altor superiorităţi şcolare«.

Aplicarea legei tocmelilor agricole

Cea mai importantă lege din cele ce au fost şi vor fi încă presentate camerelor române pentru îmbunătăţirea stării ţărănimei din România, *legea tocmelilor agricole*, a fost, precum ştim, sancţionată de Regele Carol al României şi va intra în vigoare cu ziua de mâne, 1 Ianuarie st. v. 1908.

In vederea aplicării acestei legi s'a ţinut Sâmbătă la ministeriul de interne din Bucureşti o conferinţă, care a fost presidată de ministrul de interne I. C. Brătianu.

Despre decursul acestei conferenţe se anunţă din Bucureşti următoarele:

La conferenţă au luat parte d-l Dobrovici, inspector general administrativ, şi toţi prefecţii de judeţe din ţară.

D-l ministru de interne a dat diferite explicaţii cu privire la această lege şi a îndemnat pe prefecţi să nu ţie seamă de nici o consideraţie politică la aplicarea ei. D-l ministru a insistat apoi ca d-nii prefecţi să ia toate măsurile pentru o bună şi perfectă aplicare a legei, atât în ceeace priveşte tocmelile agricole cât şi izlazurile comunale.

Discuţiunea a urmat mai mult asupra islazurilor. In această privinţă ministrul Brătianu a rugat pe prefecţi să întocmească tablouri statistice, după registrele tribunalelor, de preţul cu care s'au vândut diferite pământuri rurale în ultimii cinci ani. Aceste tablouri vor servi ca normă la stabilirea preţurilor pentru cumpărarea pământurilor necesare islazurilor comunale. Aceste tablouri vor trebui prezentate la ministerul de interne în cel mult peste cinci zile.

Consiliul superior al agriculturei se va întruni la ministerul de interne imediat după anul nou. Se crede că d-l Teodor Rosetti, fost prim-ministru, va fi ales preşedinte, iar d-l P. Poni, fost ministru, va fi ales vice-preşedinte.

La conferenţa dela ministerul de interne d-l ministru Brătianu a dat diferite explicaţiuni asupra numirei membrilor, cari vor face parte din comisiunile regionale. D-l ministru a spus, că va face pe cât posibil ca politica să fie cu desăvârşire exclusă la numirile membrilor în comisiunile regionale. In cazul, dacă nu se vor găsi destule persoane destoinice şi capabile cari nu fac politică, se vor numi persoane de orice culoare politică.

Se va urma şi cu aceste numiri tot aşa cum s'a urmat cu numirea membrilor din consiliul superior al agriculturei. Mai cu seamă că acest consiliu va desemna numirile ce vor trebui făcute în comisiile regionale.

Concluzia d-lui ministru de interne a fost: excluderea politicei, căci numai aşa se va putea aplica cu dreptate legea.

Din Tohanul vechiu primim îmbucurătoarea ştire, că representanţa comunală a insistinţa părintelui Moise *Brumboiu* a urcat în şedinţa, ţinută eri, lefurile celor patru învăţători la minimul cerut de legea Apponyi

Vrednică comună, vrednici conducători!

ŞTIRILE ZILEI.

— 31 Decembrie v.

Din incidentul aniversării de 70 de ani a ziarului nostru am primit din toate părţile felicitări călduroase, menite cea mai mare parte a fi publicate în numărul nostru jubilar. De aceea nu anticipăm ci vom publica toate aceste dovezi de simpatie şi de adesiune în numărul nostru jubilar.

Atragem totdeodată atenţiunea cetitorilor şi amicilor noştri, că prelungim terminul pentru trimiterea de manuscripte la numărul jubilar până la 10 Ianuarie st. v. 1908.

Abonamentele la numărul jubilar să pot face până la 15 Ianuarie st. v. Pentru România un exemplar din numărul jubilar costă pentru abonaţii Gazetei 1 cor., iar pentru neabonaţi 2 coroane.

An nou fericit dorim tuturor cetitorilor, colaboratorilor, amicilor şi spriginitorilor foaiei noastre şi ai cauzei sfinte, pentru care luptăm.

Răscumpărarea felicitărilor de Anul Nou. Subsemnaţii voind a se scuti de sarcina neplăcută şi ingrată a felicitărilor de Anul Nou, au contribuit cu sumele mai jos seumnate *pentru masa studenţilor români din Braşov*. şi roagă pe toţi amicii şi cunoscuţii lor să i-a la cunoştinţă, că *nici nu trimit nici nu aşteaptă a li se trimite felicitări de Anul Nou.*

Dr. Gustav Venter, adv. 4 cor., Nicolae Dima 20 cor., Dr. Ioan Hosan 10 cor., Emil Bologa 2 cor.

Comune vrednice de laudă. Au mai urcat salarele învăţătoreşti: comunele Şdioara (l. Lugoj) Hezeriş o cumună mică lângă Lugoj, Oraviţa-rom., Varadia, Gerlişte, Slatina, Comorişte, Berlinişte, Mercina, toate în com. Caraş-Severin, comuna bisericească Câlnic (com. Caraş-Severin), comunele Cherechiu din com. Arad, Buzad (tr. Lipovei), Ghilad, Opatiţa şi Gruin.

Să auzim cât de multe veşti aşa bune!

Pedeapsă meritată. Faimoşii husari, cari acum câteva luni au măcelărit pe Românii pacinici din comuna Cristian, şi-au primit pedeapsa meritată. Sălbaticul sergent Wolf, care a condus măcelul, *a fost degradat şi pe deasupra osândit la 1 an închisoare grea şi înăsprită.* Ceilalţi 13 husari au căpătat pedeapsă de închisoare între 6 săptămâni şi 4 luni.

Ministrul de războiu al României la Viena. De câteva zile se află în Capitala Austriei, ministrul de războiu al României, d-l general *Averescu.* In timpul acesta d-l general Averescu a avut un schimb de vizite cu ministrul de războiu al Austro-Ungariei, baronul Schöenaich, cu şeful statului-major Konrad Hoetzendorf, cu aghiotantul imperial Bolfras, precum şi cu alte numeroase persoane din cercurile înalte vieneze. Sâmbătă generalul Averescu a fost primit în audienţă specială de Maj. Sa, ear eri s'a dat în onoarea lui un prânz la palatul din Schoenbrunn.

Logodnă. D-l Dr. George *Gârda* candidat de advocat, s'a logodit cu domnişoara Aurora *Olariu* din Făget. In loc de anunţuri, tinerii logodiţi au dăruit pentru masa studenţilor din Braşov suma de 50 coroane.

Reducerea intereselor la banca austro-ungară. Anul Nou a adus o surprindere plăcută lumii comerciale. După ce banca naţională a Engliterei a redus interesele după împrumuturi cu 1 procent, banca naţională a Franţei a redus şi ea aceste interese cu un jumătate de procent, iar banca austro-ungară a hotărât să reducă şi ea, începând cu ziua de alaltăeri (Sâmbătă) interesele după împrumuturi dela 6 la 5 procente.

Pentru Muzeul »Asociaţiunei«. Confirmăm cu mulţămită primirea următoarelor contribuiri dela P. T. Domni: *Transport 410 cor.* Silviu Patiţia reg. 50 Braşov 2 cor., Vasiliu Ciuta, înv. pens., Jebel 2 cor., Dr. Ioan Marciac, advocat 5 cor., Ioan Teculescu, protop., 3 cor., Dr. Camil Velcian adv., 5 cor., Aurel Stoica inginer 4 cor., Dr. Enea Nicolae, medic 3 cor., Dr. Alexandru Fodor, medic 2 cor., Dr. Rubin Patiţia, adv. 5 cor., George Filip, advocat 1 cor., X. Y. 2 cor., Valer Velican, prim-contabil la »Iulia« 2 cor., Virgil Vlad, farmacist 3 cor., Simeon Micu protopop 2 cor., Stefan Cocovean jude cerc. 2 cor. Total *453 cor.* Sibiiu, în 12/1 1908. Presidiul Asociaţiunei *Iosif Sterca Şuluţiu.*

Consiliul de administraţie al Băncei Naţionale s'a întrunit, precum se anunţă din Bucureşti, Vineri după amiazi şi a hotărât să scadă cu 1% scomptul. Această măsură a fost primită cu cea mai mare satisfacţie în cercurile comerciale română.

Necrolog Eri a încetat din viaţă în Braşov Nicolae *Popp*, funcţionar la direcţiunea de finanţe din loc.

— In Sebeşul-săsesc a încetat din viată în 8 Ianuarie *Nicolae P. Maniu* proprietar, după lungi şi grele suferinţe, în etate de 84 ani împărtăşit cu sf. taine. Inmormântarea a avut loc Vineri în 10 Ianuarie n.

Odihnească în pace!

Un dar generos. *Principele Barbu Ştirbeiu* a donat din onorariul său dela Consiliul superior al agriculturei: 20.000 lei pentru paturi exclusiv rezervate ţăranilor la Sanatoriul de tuberculoşi dela Filaret; iar restul pentru a fi distribuit de ministerul instrucţiei publice ca diurne la profesori ambulanţi pentru conferinţe asupra culturei practice şi creşterea vitelor.

Cercul studenţilor români din Paris s'a organizat din nou sub nume de »Cercul naţionalist-democrat al studenţilor români din Paris« In locul d-lui Stroe D. Brătianu, greu bolnav, au ales preşedinte pe d-l Marin Ştefănescu. student la filosofie. Societatea îşi are aşezarea la restaurantul Voltaire în piaţa Odeonului.

Pentru masa studenţilor români din Braşov au contribuit d-şoara Aurora *Olariu* şi d-l Dr. George *Gârda* din prilejul logodnei lor suma de 50 cor. A mai contribuit şi banca »Poporul« din Timişoara 10 coroane.

Primească generoşii donatori cele mai călduroase mulţămite.— *Direcţiunea gimn. gr. or. român.*

Ziare şi reviste nouă româneşti. Cu 1 Ianuarie 1908 vor apare »Nueluşa« foaie umoristică în Budapesta, »Familia română« revistă literară săptămânală în Budapesta, »Mijlocitorul« foaie economică în Budapesta. »Ţara noastră« din Sibiiu se va ocupa de aci nainte şi cu politica, deasemenea şi »Revista Bistriţei«.

Cinci procese i-a adus procurorul ca dar de Crăciun revistei »Ţara noastră« din Sibiiu. Cu totul are »Ţara noastră« 15 procese pentru că ar fi publicat articoli politici.

Corul bisericei »Sfintei Adormiri« din Braşovul-vechiu invită la concertul şi convenirea colegială împreunată cu teatru ce se va arangia Duminecă în 6 Ianuarie st. v. (19 Ianuarie st. n.) 1908, (în ziua de Bobotează) în sala hotelului »Central« Nr. 1. Inceputul la 7 oare seara. Preţul de întrare: de persoană 1 cor., Galerie 1 cor., Studenţi 60 bani. Venitul curat este destinat fondului »Corului bisericei Sfintei Adormiri« din Braşovul-vechiu. Contribuirile preste preţul de întrare să primesc cu mulţămită şi se vor publica. Bilete de vânzare se află la librăria A. Mureşianu, la Eremias Nepoţii şi sara la cassă. Dirigent d-l G. Fl. Preşmereanu cl. abs. şi înv.

---

de argint, a râuleţului ce trece la vale clipind somnuros ici-colo, pe după petece de umbră — *Miercurea*, cea cu Saşi puternici încă.

Trecem un pod de lemn şi apucăm pe-o cale largă în spre inima oraşelului. Alături răscolind colbul drumului, vine dela păşune o ciurdă, de graşi boi roşii, cu coarnele lucioase; în urma lor un Sas, troncănind din cisme. Pe la porţi cătane — venite aici pentru manevre — stau la poveşti cu Săsoici în haine pestriţe. Un căprar răcneşte, colea într'un mijloc de curte şi bieţii feciori nu încap pe portiţă. Iată, de dinapoi ne ajunge un car cu boi; roţile se tânguiesc sub povara fânului, — o claie întreagă. — Un Român trăit, îşi îndeamnă de pe laturi, vitele. Din vârful carului se pogoară glas vesel, de băeţaşi neastâmpăraţi.

— Măi copii băi, astâmpăraţi-vă, că vă dau jos de acolo. Cea Plăvan,... băis Roşule, nea...

Trecem înainte, bucuroşi, pe uliţile largi, prăfoase, cu chipul Românului acestuia în suflet — cum trece mulţumit pe lângă carul lui gospodăresc, în spre inima târgului la casa lui, în această aşezare de Saşi, cari ţin încă ciurzi de graşi boi roşii.

Tragem la — popa românesc.

Dimineaţa luăm mai cu de-amăruntul uliţile, cari aduc într'una, dinspre largul câmpurilor lor, din satele vecine, oameni mulţi, tot de-ai noştri, bărbaţi cu feţele pârlite de soare, în port de Săcaş, sau Margineni sdraveni, cu sănătatea munţilor în feţe, strunind cai mărunţi, în căruţe, încheiate, uşoare; iute, şi Mărginence oacheşe, cu frumoase trăişti învrâstate, se învălmăşesc cu bălane — în piaţa mare, locul târgului de săptămână, care se ţine astăzi, Sâmbătă.

Târguşorul are faţă săsască, cu biserica veche, strâmtorată între ziduri sure, cu căsile bătrâneşti, croite tot de cei cari au fost stăpâni aici, cu firme de-a lor deasupra prăvăliilor; a noastră-i lumea care trece cu zor, îndrăsneaţă, ca acasă, a noastră-i biserica acea mare, cu frumos turn ce ţişneşte încrezător, mândru, — în faţă, din umbra ei clipesc în spre stradă mari ochiuri de fereastră sub coperiş roşu, nou — al şcolii noastre, la care Saşii se uită pe sub sprâncene. A noastră-i casa aceea mare, nouă, cu două rânduri, cu crucea creştinească pe creştet, din colţul pieţei, în ochii lumii, care are în faţă numele băncii noastre. Tot în mijlocul oraşului o mare boltă românească. Iată, scris limpede, deasupra vitrinelor largi: *Ilie Floaşiu.* Şi câte nu mai avem aici, unde, pe vremuri noi nu aveam voie să ne facem case cu ferestrii de sticlă ca lumea, ci bunii noştri moşi — slugi pe atunci — îşi aveau lumina caselor prin burdufuri de dobitoace, întinse, şi lucrate anume.

Astăzi locuieşte părintele protopop Păcurar, în casa, care a avut mai întâiu ferestrii ca lumea, românească fiind. Intâlneşti a bună-seamă moşnegi, cari au apucat acelea vremi grele. Noi am întâlnit.

— »Hm, nepoţilor, aşa era pe-atunci. Işi zidise creştinul casa şi era casă, nu bordei, că o vedeţi astăzi şi nu se îndura omul să i batjocurească ochiurile cu burduf. A adus meşteri străini şi a pus ferestrile noaptea, de frica Saşilor. Dimineaţa nici să se fi aprins biserica din mijlocul târgului, — nu alta. S'a adunat o lume în faţa caselor. Iată şi oamenii oraşului, cu poruncă dela sfat, să deie jos ferestrile.

Românul năcăjit.

— Hai, câinilor, da *noi* nu suntem oameni? Şi a pus mâna pe topor şi el şi fraţii lui, că era neam mare. Altfel ce era să facă? Şi Saşii au înghiţit de frică, ca de voie bună. Ce vreai, grele vremuri!«

Ii doare inima şi astăzi pe Saşi, când văd întărirea noastră, cu durerea desnădejdii — dar s'au trecut vremea lor — baba cu colacii.

Ne povesteşte părintele protopop.

— »Ne zidim noi banca asta nouă şi în vârf, înplântăm crucea creştinească. Saşii de colo: că ce rost are crucea pe-o casă de bancă, doar' nu-i biserică.

— »Că vezi, jupâne, când va da pe aici vre-un străin, să nu gândească că-i săsască casa asta frumoasă, din colţul pieţii. Şi să ştie, că mai suntem şi noi pe-aicea.

Şi trecea jupânu' uitându-se chioriş, la zidurile nouă, îndrăzneţe.

Sfatul şi casa oraşului e tot a lor încă, dar avem şi noi cuvânt şi apăsăm greu în cumpănă«.

*

După prânz silim în spre *Pojana* mândra noastră Poiană.

Un poienar, ce se întoarce către casă dela târg, se învoeşte bucuros să ne ducă în trăsură, dacă află, că suntem băieţi cu învăţătură şi venim dela Blaj.

Ieşim din Miercurea, şi rămânem o vreme cu ochii pierduţi în depărtări, cercetând nouăle cuprinsuri.

Inaintea noastră se aşterne o vale largă, cu dungi vinete, de dealuri, la stânga de pe sub cari vin clipiri de turnuri din sate inceţuite, din Apoalde şi de mai departe, — la dreapta zid de munţi lămurit bine, cu coaste împădurite.

Calea suie uneori şi coboară.

Cârnim acum la dreapta, pe o cale, ce se dapănă înainte deadreptul spre munte, pintre verdele, pârguit de căldură, al sămănăturilor. Un nor alb, închegat în pripă, colo după spatele pădurilor, vine în fugă aducând rari stropi de ploaie rece, ne stropeşte mai aşa şi purcede mai departe în spre largul văzduhului, presărându-şi apele.

Soarele se luptă cu înfăşurături de nori şi biruie din când în când, învăluind în lumină veselă întinderile umede.

Ne răsare, acum, un sat cu ziduri roşi, măcinate, pe alocurea înverzite, de buruiene eşite la întâmplare. E *Dobârcă* şi e sat săsesc; o vesteşte asta biserica pe care o cunoaştem îndată şi o vesteşte zidurile.

Pe uliţele pietruite mai nime.

Cu privire la acest concert ni-se scriu următoarele: Atragem atenţiunea publicului românesc, braşovean, iubitor de muzică, asupra acestui concert mult promiţător. Programul pe lângă obicinuitele bucăţi poporale, cari dau esclusiv contingentul pentru programele petrecerilor noastre poporale, şi cari de astădată sunt în majoritate de ale măestrului Dima, conţine şi o bucată clasică, serioasă, în stil mai mare. Această grea dar frumoasă compoziţie, ce să va depune spre vânzare şi la librăria d-voastră şi care poate avea loc de frunte în ori-ce program clasic, va începe o eră nouă în viaţa acestei Reuniuni, mulţămită zelului dirigentului său. Ar fi de dorit dară, ca publicul cât mai mult să încurajeze o astfel de prestaţiune.

Urmările crizei financiare din America. Din Chicago se anunţă că din cauza înmulţirei numărului lucrătorilor fără lucru, se grămădesc în mod îngrijitor furturile şi crimele. In ultimele 3 zile s'au făptuit 500 de furturi pe stradă, cu prilejul cărora au fost ucise 2 persoane şi foarte multe rănite.

Petrecerea societăţii »Lumina« din prima zi de Crăciun a avut un succes frumos. Un raport mai amănunţit vom publica în N-rul viitor.

Casă de nebuni atacată de revoluţionari. Se anunţă din Varşovia că alaltăeri noapte, zece indivizi înarmaţi au pătruns în casa de nebuni Tworki şi au scos de acolo pe revoluţionara Nadra Ostrowska, care se afla acolo de mai mult timp, sub supraveghere medicală.

Holera la Constantinopol. In staţia de peregrini Dseheeda se prezintă zilnic câte 200 cazuri de holeră, dintre cari 70 la sută cu deznodământ fatal. La Constantinopol se continuă cercetările bactereologice, asupra celor 4 cazuri de holeră ce s'au prezentat în cursul ultimelor zile.

Procesul Stössel. Din Petersburg se anunţă că procesul Stössel s'a reluat eri. Mai mulţi martori au declarat că fortăreaţa Port-Arthur era cu neputinţă să mai fie păstrată după moartea generalului Kondracenko.

Un criminal omorât de popor. Din Văslui (România) se anunţă, că în satul Valea Siliştei, pendinte de com. Soleşti, în ziua de 28 Decemvrie s'a desfăşurat o crimă îngrozitoare. Un criminal anume Iorgu Negel, acum 20 ani a fost condamnat de curtea cu juraţi din Văslui la 20 ani muncă sâlnică pentru-că într'un mod barbar îşi ucisese nevasta şi în urmă îi ciopărtise cadavrul. Eliberat mai deunăzi din ocnă, venise în satu-i a-şi petrece în linişte ultimii ani ce mai avea de trăit. In ziua de 28 Decemvrie, vine la el acasă consăteanul Ioan Pricop, cu care din una din alta se ia la ceartă, iar cearta degeneră în bătaie. Iorgu Negel, înarmându-se cu un ciomag, îi dădu duşmanului o bătae încât acesta abia s'a putut tîrî acasă. Secţia de gendarmi din Soleşti fiind înştiinţată de cele petrecute a însărcinat doi gendarmi pentru a ancheta cazul, şi a aresta pe vinovat. Gendarmii văzând gravitatea faptului au căutat să aresteze pe Negel; dar acesta s'a opus cu înverşunare. Făcându-se mult vuet cu arestarea lui, s'a adunat foarte multă lume din sat. Şi cum Negel mergea escortat de aproape întreg satul, la un moment se înfurie şi voi să fugă, refuzând cu îndărătnicie de a merge mai departe. Atunci mulţimea înfuriată, cu pari şi ciomege să năpusteşte asupra lui, şi cât ai clipi îl şi făcu una cu pământul. Gendarmii până să se desmetecească şi să împedece comiterea faptei, mulţimea şi dispăruse dela locul crimei.

Proclamarea lui Muley Hafid sultan al Marocului. Ştiri din Fez spun că Muley Hafid a fost proclamat acolo sultan al Marocului în ziua de 7 Ianuarie. O delegatiune a fost imediat trimisă lui Muley Hafid spre a-l conduce la Fez. S'a trimes sultanului Abd-el-Azis o scrisoare, prin care i-se face cunoscut că a fost destituit, pentru-că şi-a vândut ţara Francezilor.

Anul 1907.

Sistemul îşi face cursul şi pare că anul 1907 a pus vârf la toate. In două direcţiuni se îndreaptă politica guvernului coaliţionist: O faţă ploată, plină de supunere, servilă o îndreaptă spre cel mai puternic — cei pasă dacă'şi calcă în picioare propriele principii; bugetul cel gras şi vaza titlurilor şi posturilor înalte, îi ţine strâns legaţi de putere! Pe de altă parte, ţanţoşi, fără scrupule, sfidând orice sentiment de dreptate, calcă în picioare pe cel mai slab.

Serviciile Austriei le-au făcut din ordinele Impăratului; partidul 48-tist, revoluţionarii dela Czinkota, s'au arătat vrednici trabanţi ai intereselor monarchiei comune. Din convingere? Nu! De frică.

Dar faţă de noi? Faţă de naţiunile conlocuitoare? Ce ruşine!

Inceputul anului ne dă deja ocazie să aruncăm o privire în viaţa publică socială a statului. Ministrul de justiţie e Polonyi — un om împotriva căruia se ridică acuzele cele mai grave de imoralitate publică. Pleacă, îşi dă dimisia şi acestui om, la sfârşitul anului, însuşi ministrul-preşedinte îi dă ocazia printr'un aranjament ridicol şi plin de haz, să se reabiliteze.

Legea şcolară al lui Apponyi — a dovedit încă odată — că utopiile, cercându-se să fie transformate în realitate, nu pot avea ca rezultat decât nişte monstruosităţi imposibile ca morală — dăunătoare şi reacţionare ca progres cultural. E un monument de admoniere pentru toate vremurile, cum absolutismul celor puţini calcă în picioare interesele adevărate ale indivizilor cari constituesc statul. Ear numeroasele adunări de protestare au dovedit îndeajuns neconcordanţa satrapului şi ai supuşilor. Memorandele şi remonstraţiunile bisericelor noastre, au dovedit încă odată cât de slabi sunt cei neorganizaţi, necăläuziţi, şi în fapte nu numai în teorie, de principiul comunei conlucrări.

S'a zis şi se afirmă că în Ungaria, şovinismul nutrit artificial nu are alt rost decât a menţine puterea unei clase, unei oligarhii. Ministrul de agricultură Darányi, a sfinţit zisele de mai sus prin lege. Legea servitorilor, sbiciueşte principiul de umanitate. Cauza adevărată a frazelor bombastice şi-a scos ghiarele. Săracă ţară — şi se mai miră cineva dacă cei săraci, fără deosebire de naţienalitate iau toiagul pribegiei!...

Parlamentarismul e tare numai până atunci, până când nu dă ocazie ca prin interpretaţiuni silite să se creeze cazuri de precedenţă. Sfărâmată odată seriositatea interpretaţiunii, parlamentul devine o armă în mâna celor dela putere. In anul acesta parlamentul ş'a serbat prohodul apărărei constituţiei. Afacerea Vaida a redus nivelul parlamentar la o haită de bătăuşi şi gălăgioşi fără scrupule. Un reprezentant al ţărei apărat prin imunitate, garanţia liberei esercitări a convingerei, a fost scos afară din casa ţărei, de chiar aceia, a căror principală datorie ar fi să apere basa constituţionalismului sincer — imunitatea.

Nu s'au mărginit numai la atâta,—ilegalitatea ia adus în conflict cu Croaţii, voind să introducă împotriva dispoziţiilor legale ale transacţiunei croato-ungare, limba maghiară în pragmatica serviciului căilor ferate. Obstrucţia croată, purtată cu atâta vehemenţă, le-a dat ocazie să comită două fapte neconstituţionale: Intâiu prin suprimarea libertăţei cuvântului au împiedecat orice control politic esercitat în plin parlament de minoritate. Interpretaţiunile contradictorii ale preşedintelui camerei şi ale vicepreşedinţilor, în aplicarea dispoziţiei camerei de a se putea folosi în discuţiile dietei deputaţii croaţi şi de limba lor, dovedesc în deajuns respectul ce-l au cei pucernici faţă de lege.

Al doilea e inventia monoparagrafilor, prin cari să suprimă ori-ce discuţie temeinică. Pragmatica serviciului căilor ferate croate şi transacţiunea cu Austria au trecut prin cameră în forma unui singur paragraf — o stupidă bufonerie de parlamentarism. Oamenii aceştia, mici la suflet şi strâmţi la vederi, nu judecă însemnătatea astorfel de cazuri de precedenţă. Intreaga lor politică e numai şi numai o politică de impulsiuni fără rost, fără plan, disharmonică şi inconsecventă. Transacţiunea cu Austria şi ridicarea cvotei vorbesc deajuns.

*

Dincolo de Laita, problema libertăţii naţionale a ajuns în ultima fasă a resolvărei. Impotriva astorfel de resolvări liberale nu esistă graniţă nici vamă; aşa că soarele libertăţei astăzi în Viena răsare. Cu toate aceste noi cei din Ungaria n'avem nevoie să svârlim milioane afară de dragul ochilor de broască ai lui Kossuth. Transacţiunea s'a încheiat, indiscutabil în favorul Austriei. Nu numai învingerea morală, ci, prin neorientarea copilărească a specialiştilor noştri, şi cea materială e pe partea lor şi asta ne doare. Bancă naţională, teritor vamal separat — sunt fraze fără vlagă, — astăzi nimeni nu mai crede în ele. Balastul »Schlagerilor« flutură cu toate aceste şi astăzi pe panglicele zdrenţuite ale steagului partidului independist. Dar nu mai sunt decât rachiu. Şi cu toate acestea eroii n'au curajul să le şteargă, ba din contră jură în toată ţara pe menţinerea principiilor. Panglicărie!

Garanţiile constituţionale pare că sunt un capitol din »Borszem Jankó«, »Nueluşa« sau »Kakas Márton« — nu merită nici o atenţie. Iată moştenirea anului 1907! Minciuni, violări, ilegalităţi, fraze.

Politica celor scurţi la vedere a avut anul cel mai abundent în desfrâu. Nutreşte, aprinde, răscoleşte sentimentele obscure şi să bucură când isbucnesc în crimă şi omor.

Pănade! nu putem încheia fără să nu ne aducem aminte de Pănade. E rodul înţeleptei ocârmuiri, a patimei neînfrânate nutrită de un întreg sistem. Nu putem să nu ne aducem aminte de ei, de morţii, mucenicii durerilor noastre, din sângele cărora va reînvia cu atât mai tare dragostea noastră neclintită faţă de neam.

mp.

Din Râşnov.

Domnule Redactor!

N'am onoarea a Vă cunoaşte personal, ceea-ce regret, dar bazat pe vechia şi buna cunoştiinţă a prea stimatului proprietar şi director al venerabilei »Gazete« îmi iau voe a vă adresa câteva notiţe sporadice culese din frumoasa comună Râşnov, unde m'am stabilit cu o parte a familiei mele încă din Septemvrie. Sper că veţi afla un locşor liber pentru ceeace voesc a vă comunica.

Acest târg locuit în preponderanţă de Români şi Saşi are o situaţiune fizică excepţional de frumoasă, fiind vizitat şi apreciat ca staţiune climaterică de o mulţime de oaspeţi vara, cu deosebire din România.

Românii şi Saşii, în zelul lor de progres pe teren economic, industrial şi comercial, rivalizează între sine obţinând rezultate frumoase cu influenţe rodnice asupra culturii general, intelectuale, morale şi chiar şi politice. De astădată mă mărginesc pur şi simplu a da espresie impresiunilor mele cu ocazia unei serate declamatorice împreunate cu cântări, cu o reprezentare teatrală şi cu dans.

In sala cea mare a frumosului aşi putea zice măreţului hotel »Zur Rosenauer Burg« — între paranteze observ: nu pricep pentru ce nu s'ar fi pus şi o inscripţie românească pe frontispiciu, vizitat fiind de o mulţime mare de Români şi zilnic şi la ocaziuni festive; şi mai puţin înţeleg de ce stradele să n'aibă numire şi românească fiind de notorietate publică că poporaţiunea română ca număr este preponderentă Saşilor — în sala acestui hotel pe la orele $7^1/_2$ era deja adunat un public foarte numeros care din moment în moment creştea încât, când se începură reprezentaţiunile, era o îmbulzeală de abia puteai străbate.

Era sara de a doua zi de Crăciun, 26 Decemvrie st. v. Pe podiul scenei dinaintea unei catedre improvisate se prezintă în ornat preoţesc tânărul şi harnicul preot Constantin Proca şi prin câteva cuvinte bine simţite, accentuând cu deosebire datinele erezite dela străbunii noştri glorioşi de a mulţămi lui Dumnezeu pentru isbânzile repurtate în luptă, a împreuna armonic frumosul cu folositorul, deschide serata.

— Sunt şi Români în satul ăsta? — întrebăm pe pov... [illegible]arul, care ne duce.

— Ia aşa, mai puţini şi se mai înmulţesc. Pe vremuri numai slugile Saşilor, acum mai apucă şi ai noştri. In ogoarele satului avem frumoasă parte şi noi Românii; mulţi dela Poiana au aici moşii, cumpărate de curând, cari le dau pe an multe măsuri de grâu, ca jaru.

Poposim în o uliţă strâmtă, înaintea unei făurişti, ca să pună omul o potcoavă, calului. Căzuse pe drum şi calul slăbea la pas.

Dăm în vorbă cu o copiliţă sprintenă, ce căruţă, un pui de păpuşă, pe lângă poarta de alături.

— Hăi fetiţo, nu ne sui si pe noi în carul tău?

— Nu, că se *stlâcă*.

Ne cuprinde cu ochii mari, negrii, şi trece 'n curte. Ii auzim glasul de clopoţel.

— Leliţă, leliţo, hăi, la *poalţă* la noi *domni, domni* leliţă.

Se desface un ochi de fereastră curată şi se zugrăveşte în pervaz, un chip de fată mare, cu faţa îmbujorată şi cu ochi de bobotaie. Ne zăreşte şi se trage înapoi.

Şi vedeţi d-voastră, ne mijeşte mustaţa dea binele şi tresărim aşa pe nevrute şi inima ne bate tare. Tinereţa...

Nu ne mai luăm ochii dela fereastră.

Fata tot hoaţă. Scoate într'una capul afară şi strigă pe Aniţa. Ni se mai întâlnesc ochii aşa din întâmplare. Ne împrietinim cu Aniţa şi acu' se învoieşte să ne ducă în car, cică a învăţat-o leliţa.

Când pornim, eu mai întorc odată capul şi leliţa-mi zâmbeşte... Să mi-se desfacă peptul in bătăile inimei, nu alta.

Şi încă odată, mai întorc capul.

Ieşi-se în pridvar. In clipa acea mi s'a părut mai frumoasă ca zâna acea din povestea lui Făt-frumos, Crai din Cetini...

Zimbeşte iar..

Şi, între noi fie zis, am visat de multe ori, de atuncea, fata aceia de mărginean, cu ochi de bobotaie...

Drumul din Dobârca începe se urce. Coaste înpădurite se ridică în faţă, se adâncesc uneori înmlădiindu-se, apoi ţişnesc deodată înălţind frunţi pleşuve departe, în fund, în pragul ţării. Un verde sănătos, pretutindenea, care te înveseleşte, î-ţi dă voie bună trezindu-ţi în suflet doruri nelămurite, avânturi strengăreşti.

Colo, sus, departe, peste un creştet de pădure, se zăreşte Poiana, un adevărat cuib de voinici.

Calul mărunt urcă la pas.

Poienarul nostru se îndeamnă la vorbă. Un pachetaş de cărţi noauă, ce aducem cu noi dela librăria Blajului ne face să ne înprietinim de-a binele.

— Cunoşti d-ta pe Alexandri? Ai citit ceva dela el?

Românul, de colea, ne priveşte zimbind.

— Mai citim şi noi câteceva.

— Da? — ne mirăm noi.

— Iacă D-voastră aveţi aicea Scrisorile lui Ghica către Alexandri, Poeziile lui Eminescu,... asta-i cartea cea mai nouă a Gârleanului? D-voastră pe la Blaj citiţi cărţile ce apar în ţară?

Şi ne întindem la vorbă cu Ion Şerbu a lui Niculiţă, care cunoaşte pe Alexandri, ştie de rost pe Eminescu mai mult poate, ca unii cari au făcut matura din românească, cunoaşte pe Odobescu — îi place mai mult *Doamna Chiajna*, — a citit din Bălcescu, ştie pe Coşbuc, cunoaşte pe Goga, pe Iorga şi pe alţii, ne citează, ne spune — şi-i place aşa de mult că a dat peste neşte oameni, cu cari poate sta de vorbă. Da, *Ion Şerbea a lui Niculiţă* din Poiana.

— Şi citesc toţi pela d-v.?

— Citesc. Avem casine şi câte societăţi. Făr' totuşi citesc mai mult cei cari se învârt prin ţară. Să daţi pe la mine să-mi vedeţi cărţile.

...Mă gândesc la ţara mea, ţara Murăşului, dela Bălgrad la deal, la satul meu, unde cărturar de legea noastră e popa. diacul şi — eu, nepotul popii, — apoi băeţii cari buchizază deabia în cărţi străine, ieşiţi din şcoala statului şi — încolo satul tot apasă, şi acum, degetul pe crucea de dinaintea numelui semnat de altul. Da, pe ţara Murăşului, dela Bălgrad la deal, şi cum va fi, Doamne, dela Murăş în sus, spre Someş şi mai sus...?

Tot la deal, pe drumul care coteşte des, pe după trupuri de stânci negre. Se lărgesc cuprinsurile.

Inapoia noastră, hăt departe în vineţia cerului dealuri moi, mai aproape în vale — sate sămănate rar şi dăpănări de drumuri, ce se zugrăvesc în o şerpuire domoală, aşezată sub lumina soarelui din crucea ojinii.

O frumoasă pădure de mesteceni, cu creştetul verde, se desfăşură înaintea noastră la deal.

Se aude sunet de talangă şi o turmă de oi albe se varsă la vale pe sub straşina pădurii. Un flăcău, răsturnat pe o dungă, cu rotila de căciulă alături, visează cine ştie ce... vreo dragoste ca'n poveşti. Un dulău miţos, clipeşte din gene, cu capul pe labe. Pădurea îşi leagă frunzele în şopot tainic de vrajă...

Acum suntem sus de tot.

La picioarele noastre se începe pânza pădurilor, cu huceaguri tăinuite şi cu văi prăpăstioase, pogorându-se la vale în minunată desfăşurare de verde întunecat. Icicolo se înalţă frunţi largi de coaste piezişe; colo departe la apus, din munţii Vinţului şi mai dincolo, alte culmi înceţuite sprijinesc văzduhul pe umeri şi cât baţi, acuma, cu ochiul, numai capete de munţi şi de dealuri, un sfat de urlaşi împietriţi...

Şi iată, în sfârşit, minunatul sat de oieri, vestita Poiană — cea cu oamenii ca brazii, sănătoşi, harnici, pururea cuprinşi, cu tinerime multă, pe cum nu s'a mai pomenit, flăcăi pletoşi şi feţe uşurele, visuri dragi, prinse în portul lor mărginesc, pe cum citisem prin cărţi, — ne răsare înainte ca o cetate vrăjită, aici sus în sfatul culmilor împădurite.

A. Melin.

Punctul al doilea din program: »Axionul naşterii Domnului« de Flechtenmacher l'a executat cu destulă preciziune corul mixt de ficiori şi de fete, toţi îmbrăcaţi în pitorescul nostru costum naţional. Acest cor, şi el aşa zicând improvizat pentru moment, a fost dirigiat de tînărul, priceputul şi zelosul învăţător domnul Virgil Bude. A urmat o declamaţiune ca punctul al treilea. Declamatorul poeziei »Rugăciunea din urmă« a lui George Coşbuc, d-l învăţător Iosif Renghea s'a achitat cu succes de însărcinarea luată asupră-şi, dovadă aplauzele frenetice ale publicului pricepător. Declamatorul ştiu să releveze momentele de duioşie şi energie din această poezie caracteristică unei scene individuale din peripeţiile războiului pentru independenţa României libere. Un mic defect mi se pare a fi patosul teatral.

Punctul al patrulea a) Cucule cu peană sură, de Gh. Dima precum şi b) Cine n'are dor pe vale, l'a executat corul mixt cu succesul îndestulitor datorit neobositului dirigent. Era greu a aranja un cor din voci destul de puternice dar puţin cultivate. Un început s'a făcut; prin stăruinţă, bunăvoinţă şi perseveranţă se vor câştiga în viitor rezultate mulţămitoare, căci material există dar trebue cultivat.

Tânărul student Traian Bude execută apoi ca intermezzo o romanţă cu o voce plăcută de tenor leger.

A urmat piesa teatrală »Rusaliile« de Vasile Alexandri. Diletanţii s'au achitat cu rezultat deplin mulţămitor de greaua lor însărcinare. Scenele pline de haz caracteristice timpului de tranziţie al vechiului sistem în noua fază de dezvoltare constituţională, liberalismul exagerat cu toate defectele lui faţă de poporul incult moldovenesc, carele ameţit de propovăduitorii unei limbi încărcate de neologisme exagerate şi exploatat de o administraţie îngâmfată de liberalism dar neconştienţioasa, ştie să-şi răsbune în felul său primitiv pe toţi descreeraţii săi împilători. Mai adaugă şi tendinţa vădită a poetului boer de a espune ridicolului pe ultra-latiniştii şi ciuniştii transilvăneni din acel timp şi vei avea un tablou plin de umor, care a produs în public multă ilaritate.

N'aş voi să mai adaug şi eu la multele exagerări despre talentele multiple, ce zac ascunse în palma incultă sau semicultă a poporului român, o nouă banalitate în acest sens, cu toate acestea nu-mi pot suprima oarecare emoţiune de care eram plăcut atins din cauza focului scenic al diletanţilor Râşnoveni. Toţi au eşit în rolurile lor bine, domnul învăţător Ioan Nan în Galuscus, domnul V. Dejan ca subprefect, domnul Dumitru Armăsar ca Toader, bărbatul Susanei precum şi d-l Gh. Eftemie ca moş Veveriţă. Dar cea mai plăcută impresie o făcu diletanta Maria Munteanu asupra publicului. Jocul ei de scenă şi mimica lăsa să întrevezi un talent comic, care desvoltându-se în mod normal pe scenă ar fi obţinut succese depline ori şi unde.

La 12 ore vre-o 25 flăcăi îmbrăcaţi în costum românesc cu zurgălăi şi clopoţei la opinci, cu bâte şi căciuli penate au jucat »Căluşerul« şi »Bătuta«. Aplaudaţi frenetic de public tinerii voinici conduşi de vătaful lor repetară jocul secerând şi de data asta aplauze nesfârşite. In urmă de tot vre-o 25 de perechi flăcăi şi fete în frumosul nostru costum naţional se încercară în jocul de salon »Romana«. Considerând timpul scurt de învăţătură şi deprindere a reuşit destul de bine.

Obosit şi sub impresia plăcută a celor văzute şi auzite părăsii localul, unde mulţimea şi-a petrecut până în zorile zilei. Încheiu în convingerea că cu bună înţelegere şi conlucrare armonică a tuturor factorilor, cari sunt chemaţi a conduce destinele poporului, poţi dobândi rezultate frumoase pe toate terenele vieţii publice.

Laudă şi onoare merită bravii conducători, preoţi, învăţători şi alţi intelectuali din fruntaşa comună Râşnov.

Râşnov, 1907 Decemvrie 28.

St. Iosif,
dir. gimn. în pens.

Conferenţă şcolară în Oradea-mare. Ni-se scrie: In 10 Ianuarie a. c. st. n. *după înţelegerea prealabilă a Archiereilor*, s'a întrunit în reşedinţa episcopească română din Oradea-mare inspectorii şcolastici diecesani din provincia metropolitană gr. cat. de Alba-Iulia şi Făgăraş şi anume canonicii Dr. *Victor Smighelschi* din Blaş, *Ioan George* din Gherla, *Ioan Boroş* din Lugoş şi *Dr. Florian Stan* din Oradea, pentru ca sub preşedinţa Prea Sfinţiei Sale Episcopului *Demetriu Radu*, să stabilească *Regulamentul pentru procedura disciplinară a învăţătorilor dela şcoalele poporale gr. cat. române*, amăsurat prescripţiunilor legei şcolare celei noui. — Conferinţa pe lângă aceea se va ocupa şi cu stabilirea planului de învăţământ pe seama aceloraşi şcoale.

Aplaudăm cu însufleţire la fericita ideă de a se stabili în mod uniform procedurile de urmat în cause aşa de însemnate. Fie, ca acest nobil exemplu de solidaritate să se urmeze şi în viitor; pentru-că nici odată n'am simţit mai tare lipsa de a ne strânge rândurile noastre, decât în aceste timpuri grele, prin cari trecem cu aşezămintele noastre culturale.

— Festivităţile sacre ale Naşterii Domnului s'au sărbătorit în catedrala română din Oradea-mare, amăsurat prescripţiunilor rituale. In ziua întâia a pontificat P. S. Sa Episcopul Demetriu *Radu*, asistat de membrii Veneratului Capitul şi de clerul din gremiu. Sub decursul sfintei Liturghii Episcopul a hirotonit întru preoţi pe clericii absolvenţi Demetriu *Bandiciu*, George *Mody* şi Augustin Traian *Mihalca*. — Predica a ţinut-o Ilustritatea Sa *Dr. Augustin Lauran*. — După aceea la oarele 1 p. m. Episcopul a dat în splendida aulă episcopească un prânz festiv de 50 tacâmuri, la care a luat parte numai inteliginţa română, preoţi şi mireni, din Oradea fără de nici o deosebire de confesiune, având Episcopul unit la dreapta sa pe Vicarul neunit Vasile Mangra. Astfel, în admirabilă înţelegere frăţască, s'a petrecut sărbătoarea iubirei lui Dumnezeu către neamul omenesc.

Lupta în contra beţiei.

Sub acest titlu publică „*Ordinea*" un articol interesant, din care extragem următoarele:

»In serviciul meu am un băeţandru cam de şasesprezece ani. Acest copil nu are pe nimeni aci, fiind de dincolo — cum spun transilvănenii. Deoarece nici odată nu-mi ceruse voia să se plimbe, îl chem de unăzi şi îi zic: Dute de te plimbă, eşti liber până la şase. Abia trecuse o jumătate de oră şi îl văd întors. Mirată, îl întreb de ce s'a înapoiat aşa iute, şi dânsul îmi dă acest răspuns, auzit des şi dela alte slugi. Apoi unde să merg cuconiţă? D-ta nu-mi dai voe să mă duc la cârciumă şi dacă n'am rude unde mă pot duce să petrec? Aşa e; fiind tânăr încă, mă ascultă, nu se duce la cârciumă, şi neavând unde se duce, stă acasă.

S'a gândit oare vreunul din noi la tot ce coprinde de îngrijitor răspunsul: Unde mă pot duce eu, dacă nu la cârciumă? Când copilul acestuia câţiva ani mai târziu, nu-i mai voi putea zice: n'ai voe să mergi la cârciumă, el, fără chiar să aibă gustul băuturei, acolo îşi va îndrepta paşii îndată ce va căpăta o oră liberă. S'a gândit oare cineva că aceşti oameni, munciţi toată ziua, având rare momente pe care să fie stăpâni, afară de cârciumă nu cunosc şi nici nu au alt loc de petrecere?

In adevăr, lucrurile sunt astfel rânduite în cât fatalmente cârciuma devine pentru servitori şi orice om din popor un *oasis* în lunga lor zi de muncă; acolo numai poate, nesupărat de nimeni, la căldură, iarna, la umbră, vara, întâlni semeni d'ai lui, rude, prieteni, consăteni; acolo pot ei vorbi fără strajă la gură, pot râde şi glumi simţindu-se parcă departe de oraşul ăsta străin şi cu iluzia d'a fi aproape de căminul lor. Acolo află şi el că Badea Ion a moştenit un petec de pământ, că flăcăul Radu s'a liberat din oştire, că nunta Mariei se face în curând, că vitele în ăst an stau bine sau rău, şi câte alte ştiri ce le încălzeşte sau înduioşează sufletul«.

Unul cumpătat bea numai atât cât crede şi că se cade, ca să facă cinste; alţii cu voinţă mai slabă împing lucrurile mai departe; şi apoi în bucuria ştirilor d'acasă, în mintea lor copilărească, cum să'şi manifesteze ei altfel veselia decât bând?... Şi aşa pe nesimţite, tânărul, care mai până eri nici nu intrase în vre-o cârciumă, se pomeneşte astăzi un zilnic muşteriu, iar într'o bună dimineaţă se deşteaptă închis la secţie pentru scandal şi beţie; ba chiar dat afară din slujbă pentrucă întorcându-se la stăpân întârziase şi în loc la şase a venit la 12; pentrucă, în loc să stea drept când îi vorbea stăpânul nu ştiea nici el de ce, capul îl tot trăgea înainte... scândurile de sub picioare se învârteau sub el... ba încă îl mai apucase şi un gust de cântec de răsuna casa!..

Stăpânul l'a dat afară, ce să facă cu aşa slugă. Iar el după ce colindă pe la câţiva samsari pentru a găsi alt loc... se va duce la cârciumă, căci numai acolo »va întâlni vre-un cunoscut, vre-un prieten la care să se vaite, şi care să'i priceapă necazul ce a căzut pe el.

Eu am un frândaş, care într'o lună s'a îmbătat, măr, cum se zice, de vre-o cinci ori; altă dată l'aşi fi dat de grabă afară, acum însă răspunsul băiatului: *»n'am unde merge«*, m'a oprit d'a face astfel, şi am înţeles că, dacă Radu este azi un beţiv ordinar, avem şi noi toţi o parte de vină şi avem mai cu seamă datoria d'a opri ca şi Petre să devie astfel.

Autoara articolului propune ca remediu contra acestei stări de lucruri să se 'ntroducă la oraşe, ca şi la sate petreceri, jocuri naţionale, cum le au Nemţii, *(popicele)*, Francezii (*les jeux de boules*) Italienii, un joc aproape identic, Spaniolii *pelota*, etc. De ce oare nu s'ar încerca a se introduce şi la noi aşa ceva, un astfel de sport naţional, în popor? Apoi termină aşa:

Câte locuri virane nu avem noi! Greu ar fi să se planteze cu pomi deja mari, să se aşeze câteva bănci, să se dea de primărie sau vreo societate oarecare materialul jocului şi să se deprinză oamenii a căuta acolo loc de petrecere şi întâlnire, în locul cârciumei? Natural totul să fie liber şi fără plată, să se poată vinde orice băutură afară de alcool. Iarna să se facă săli mari, spaţioase de lemn, încălzite de o sobă oarecare şi acolo iar să se instaleze jocurile, cari în curând vor deveni plăcute acestor bieţi oameni şi în aceste săli iar să nu se poată vinde decât băuturi fără alcool: ceai, lapte bătut, apă cu dulceaţă, orice afară de băuturi alcolice.

Eu cred că mulţi tineri, cari n'au încă nici obiceiul nici gustul beţiei, putând merge în alt loc, siguri fiind că vor petrece fără cheltuială şi vor întâlni tot semeni şi prietini d'ai lor, vor fi foarte bucuroşi d'a nu intra în localul de tentaţiune ce se numeşte: Cârciuma.

ULTIME STIRI.

Budapesta 13 Ianuarie. (Prin telefon). In şedinţa de Mercuri a dietei deputatul Dr. I. Maniu va interpela *în chestia măcelului dela Pănade.*

Viena, 13 Ianuarie. Eri seara a avut loc la castelul Schönbrunn *un prânz de curte oferit în onoarea generalului Averescu*, ministrul de războiu al României. Printre invitaţi se aflau d-nii Al. E. Lahovary, ministrul României la Viena, maiorul M. C. Skina, ataşat militar al României, 6 ofiţeri români cu serviciul în garnizoana Vienei, ministrul de răsboiu Schönaich, comandantul de corp de armată Fiedler, şeful Statului major de Hötzendorf, inspectorul general al geniului şi alţi înalţi demnitari ai Curţei.

Piteşti, 13 Ianuarie. Trenul accelerat No. 3 de Vârciorova a deraiat eri seara în staţia Petroaia. Cazuri mortale nu sunt. Sunt însă numeroşi răniţi. Circulaţia este întreruptă. Trenurile plecate din Bucureşti staţionează în Titu.

Berlin 13 Ianuarie. Eri au avut loc mai multe *meetinguri ale socialiştilor adoptându-se rezoluţiuni în favoarea sufragiului universal*. După întruniri s'au cercat manifestaţiuni în centrul oraşului şi în special în cartierul „Unter den Linden" dar poliţia împedecase întrarea în această parte a oraşului. Majoritatea manifestanţilor, în număr de vre-o 30,000, au făcut atunci o plimbare de demonstraţiune cântând şi strigând „Trăiască sufragiul universal" şi rostind epitete difaimatoare pentru cancelarul imperiului. Manifestanţii au putut fi împrăştiaţi fără incidente serioase. Numai lângă Spittelmarkt s'au produs ciocniri sângeroase.

Petersburg 13 Ianuarie. La Petersburg, Moscova, Kiev şi Sebastopol s'au descoperit *nouă comploturi teroriste*. In Petersburg s'au descoperit depozite de materii explosibile, la Sebastopol o fabrică de bombe şi dinamită, la Kiev o organizaţie teroristă, iar la Moscova comitetul executiv al acestei organizaţii. Intre cei arestaţi se află persoane din nobilime şi elita societăţii. Arestata Malintina este sora soţiei preşedintelui de tribunal Krascheminikev, care a prezidat procesul semnatarilor manifestului din Viborg. Arestatul Ulkov este fiul ajutorului guvernatorului general din Varşovia.

„Reuniunea învăţătorilor din archidiecesa gr.-cat. de Alba-Julia şi Făgăraş".

Fiindcă după concluzul din ăst an a adunării generale a „Reuniunei", în luna aceasta trebue să se adreseze cu rugarea către băncile române, ca să voteze „Reuniunei" oarecare sumă, precum să roage pe Veneratul Capitul din Blaj, deputaţii noştrii, precum şi alte persoane fruntaşe — ca să se facă membri fundatori ai „Reuniunei",

cred că nu va fi fără scop, ba cuget a face un serviciu marelui public şi mai ales cauzei şcoalei, dacă schiţez pe scurt starea „Reuniunei" şi prin aceasta a învăţătorimei, căci greşală ar fi, dacă lumea mare nu ar avea ştire despre noi.

„Reuniunea" a împlinit 10 ani de esistenţă, neuitând nici un moment scopul pentru care ş'a luat fiinţă; progresul membrilor săi şi promovarea cauzei şcolare: luminarea neamului.

„Reuniunea" să subîmparte în 26 despărţăminte, are 719 membrii şi anume:

1. Membrii fundatori 89.
2. „ onorari 10.
3. „ ordiuari 561.
4. „ ajutători 59.

Cei mai mulţi membrii fundatori sunt în despărţămintele: „Făgăraş" = 20; „Blaj" = 10; „Cluj" = 6; „Giurgeu" = 6; „Reghin" = 16; „Roşia" = 8; „Sibiiu" = 6; „Turda" = 5.

Binevoitori ai „Reuniunei": „Albina" din Sibiiu; „Economul" din Cluj şi „Patria" din Blaj — cari afară că s'au înscris membrii fundatori, în tot anul jertfesc din prisosurile lor, pe altarul ce slujim. Dumnezeu să le întoarcă tuturor îndoit şi însutit!

Averea „Reuniunei" în adunarea trecută a fost aproape 12 mii cor. sumă destul de frumoasă, strânsă dela bieţii dascăli şi puţinii sprijinitori ai lor.

„Reuniunea" îşi are şi organul său de publicitate: „Foaia Şcolastică", care acum 9 ani împliniţi, neîntrerupt a propovăduit şi propovădueşte sublimul şi frumosul, pune încontinuu câte-o petricică la zidul cel mare al culturii noastre naţionale.

Organului „Reuniunei" e de a se mulţumi constatarea din raportul redactorului foaiei:

„Azi în toate unghiurile patriei noastre aflăm un număr frumos de învăţători români, cari sunt conştii de chemarea lor, mândrii de oficiul lor şi stăpâni peste puterile lor intelectuale. Avem un număr frumos de învăţători români, cari muncesc cu un adevărat zel apostolic pe terenul cultural-social. Cu un cuvânt avem pretutindenea învăţători, cari fac cinste corpului învăţătoresc".

Biblioteci au 20 despărţăminte, cu 2376 tom. şi 427 broşuri. Astfel ni-se prezentă „Reuniunea" în liniamente generale.

Ar mai fi încă multe de zis, dar de astădată sfârşesc aducând prinoase de mulţămită *Marilor* „Reuniunei":

Adâncă recunoştinţă păstrăm faţă de patronul „Reuniunei" Esc. Sa Metropolitul care în toţi anii ne donează câte 100 cor. şi totdeauna şi ţine a ne împărtăşi cu binecuvântarea Sa Archierească şi a ne insufla tărie în munca apostolică ce purtăm.

Iubirea noastră îl împresoară pe dascălul — infocat sprijinitor al şcoalei, caldul pretin al idealului care-l reprezentăm: Magnificul Domn Iuliu Bardosi, inspector regesc în pensiune, care de-apururi vine cu înţeleptele sale poveţe să ajute cu un pas înainte „Reuniunea" noastră.

Abnegaţiune, jertfe morale — ba şi materiale pune pe altarul naţional Biroul central al „Reuniunei" cu venerabilul preşedinte al ei Rever. Domn Georgiu Muntean, canonic şi în locul pururea de laudă Pr. On. D. Ioan F. Negruţiu, redactorul „Foaiei Şcolastice".

Onoare lor!

Dumnezeu să trăiască pe toţi aceştia şi alţi imitatori vrednici ce vor avea!

Arieşanul.

Curățirea sămânței de trifoi.

Mai înainte de asta cu câți-va ani, nu prea întrebau nici neguțătorii, dacă sămânța de trifoiu e bine curățită de *aurelie*, ci o cumpărau fără multă controlă, numai să fi fost cât mai frumoasă la vedere. Astăzi însă sunt mai cu băgare de samă atât neguțătorii, cât și cumpărătorii pentrucă sa'u cam păcălit, atât unii cât și alții.

Aurelia este un fel de parasit, care crește prin trifoiu și pe unde să încuibează odată într'o măsură mai mare, pe acolo îl face de piere cu desăvârșire în timpul cel mai scurt! De aceea plugarii de rând mai numesc parasitul numit și „rîia trifoiului". Sămânța aureliei are multă asemânare cu a trifoiului, din care cauză nici nu o poate cunoaște fiecine.

Fiindcă parasitul susnumit a făcut în timpul din urmă multă stricăciune cultivătorilor de trifoiu, în cele din urmă s'a văzut silit chiar și guvernul, ca să controleze mai de aproape sămânțele de trifoi puse în vânzare. Astfel din articolul de lege XII din anul 1894 și XLIV din 1895 să urmăresc și pedeosesc aspru acei neguțători și plugari, cari pun în vânzare sămânță necurățită bine de aurelie. De aceea sămânța pusă în vânzare, în înțelesul legilor de mai sus, trebue să fie examinată de o stațiune de controlă de ale statului, după care controlare prin gura sacului să trage o sfoară. iar capătul aceleia să plumbează.

Măsura aceasta luată din partea statului, e de mare însemnătate pentru cultivătorii de trifoiu, cari până acum trebuiau să cumpere tot felul de sămânță necontrolată, ba une-ori chiar și amestecată cu nă-ip mai fin, bine ales și cernut.

Neguțătorii de sămânță sunt astăzi foarte băgători de samă la sămânța ce o cumpără, de o parte ca să nu poată fi urmăriți și pedepsiți din partea statului, de altă parte pentruca să nu-și compromită nici firmele lor, pentrucă plugarii, cari cumpără odată asemenea sămânță de sigur că se vor feri pe viitor de a mai cumpăra dela acelaşi neguțător. De aceea astăzi și neguțătorii mai vestiți fac o adevărată goană, ca să poată cumpăra și ei sămânța naturală cât să poate mai curată de gozuri.

Mai înainte atât neguțătorii de pe la noi, cât și cei din străinătate cumpărau sămânța de trifoiu de pe la cultivători, așa brută sau naturală. După aceea să apucau și o alegeau ei cu ajutorul unor anumite triure, după cum le plăcea. Astăzi însă și față de sămânța brută cultivătorul trebue să stea bun, că de pildă într'un chilogram. nu sunt mai multe cu 10 grăunțe de aurelie.

In urma măsurilor luate în timpul din urmă atât din partea guvernului, cât și din partea neguțătorilor de sămânțe, apoi în urma deosebitelor triere aflate în timpul din urmă pentru curățirea sămânțelor de trifoiu, să poate zice cu drept cuvânt, că astăzi nu să mai prea vând sămânțe, cari să nu fie curățite de gozuri. Dacă totuși să mai află pe ici-colea câte un plugar, care și astăzi mai samână astfel de sămânță, vina cade în sarcina lui, fiindcă o cumpără dela câte un plugar din satul lui, care n'are mijloacele de lipsă. pentru a o putea alege și curăți cum să cade.

Plugarii cari samână astfel de sămânțe, își fac daună în două privințe: de o parte ei adună nutreț puțin, de altă parte își molipsesc întreaga lor cultură cu acel parasit, care după ce să încuibează odată pe loc, anevoie să mai poate stârpi.

Curățirea aureliei și a altor gozuri din sămânța de trifoiu să face în mai multe feluri. Plugarii mai de rând aleg sămânța numai în niște ciururi simple de mână, proprietarii mai mari o aleg în triurele lui Thallmayer, cari au o țăsătură de 22 fire de sîrmă pe centimetrul pătrat și în care să poate curăți câte un hectolitru pe oară, iar neguțătorii mai mari de sămânțe, mai aleg sămânța de trifoiu și cu ajutorul unor anumite mașini mai perfecționate.

Sunt unii neguțători mai mari de sămințe, cari cumpără sămânța de trifoiu numai așa brută de pe la plugari și apoi o trimit la anumite institute de curățit, cari apoi pe lângă o anumită taxă li o ezaminează și curăță, dându-le totodată și certificatul de lipsă pentru a o putea vinde în neguțătorie.

Cu cât o sămânță de trifoiu este mai bine desvoltată și mai mare în grăunț, cu atât se poate alege mai ușor și mai bine și din contră: cu cât aceea e mai măruntă cu atât cade mai multă ca goz sub ciur, întocmai ca și la grăunțele de bucate. De aceea apoi cumpărătorii de regulă sunt cu multă băgare de samă și la această împrejurare.

Incercările mai nouă făcute cu privire la curățirea sămințelor de trifoiu, au dat următoarele rezultate: 1,692 chilograme sămânță de trifoiu de prima calitate au dat 676 chilgr. sămânță aleasă sau 97·68%, 2·200 chilgr. au dat 187 chilgr. sau 91·60%. 371 chl. au dat 65 chil. sau 91·54%, 4·384 chil. au dat 318 chil. sau 85·98%. Din numerii aceștia să poate vedea că cu cât sămânța e mai bună, cu atât cade mai puțină sub ciur și cu atâta apoi și procentele de perdere sunt mai mici.

Curățirea sămințelor de trifoiu să impune în timpul de astăzi cu atâta mai vârtos, cu cât deodată cu importul sămînței de trifoiu american s'a împământenit, ca și filoxera din vii, aurelia americană (cuscuta racemosa), al cărei grăunț e mai mare ca al celei dela noi și prin urmare e cu mult mai greu de ales.

Plugarii noștri, cari se ocupă cu cultura trifoiului, vor lucra deci foarte înțelepțește, dacă vor fi cât se poate de băgători de samă la sămânța de trifoiu, pe care voesc să o samene, deoare-ce după cum s'a putut vedea din cele espuse, și aci se adeverește proverbul bine cunoscut: „ce sameni, aceea răsare".

Ioan Georgescu.

MULTE ȘI DE TOATE.

Unul care refuză să iasă din închisoare.

Din New-York se anunță un caz foarte curios, anume că Franz Hoffman, cel mai bătrân pușcăriaș din America refuză să părăsească închisoarea, după 47 ani dela intrarea lui acolo.

Hoffman e de fel din Leipzig și a ucis în 1860 pe unu din prietenii săi El spune că se poartă admirabil în închisoare; a învățat acolo la perfecțiune, franțuzește și englezește și se ocupă și cu literatura.

Când zilele trecute i se anunță grațierea el protestă energic și ceru să fie monținut închis până la moarte.

De almintrelea camarazii săi il stimează foarte mult și au înaintat și ei o petiție în scop de a-l menține în închisoare ca membru onorar.

*

Fotograful păcălit.

In tabăra dela Edgeott — scrie un ziar englez — un fotograf voia să ia poza unui colonel. Ofițerul nu primi propunerea fotografului, dar ca să-i facă »un serviciu« îi arată pe un domn care, stând într'un automobil, urmărea cu ochianul mișcarea trupelor. Ofițerul mai spuse fotografului, șoptindu-i la ureche, că domnul acela e ministrul de războiu persan, care urmărește, din însărcinarea Șahului manevrele engleze. Fotograful se uită bine la »ministrul Persiei« și văzându-l în uniformă cusută cu fir, iar pe cap cu un fes scump, se puse numai de cât pe lucru și cu ajutorul ofițerului fotografie pe »reprezentantul« Șahului — apoi plecă repede ca să dea acea fotografie unui ziar ilustrat. In ziua următoare apăru în adevăr în acel ziar un chip mare cu însemnarea: »Un ofițer superior persan la manevrele engleze«. Ziarul a sosit, firește, și în cartierul general, unde a pricinuit o mare ilaritate, fiind-că pretinsul ofițer persan nu era altcineva de cât... servitorul negru al colonelului.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor respons.: Victor Branisce.

„ŢIBLEŞANA“,

institut de credit şi economii societate pe acţii în Caianul mic (Kis Kaján).

CONVOCARE.

Domnii acţionari ai institutului de credit şi económii „ŢIBLEŞANA“ societate pe acţii în Caianul mic sunt conchemaţi în sensul §-ului 22 din statutele institutului la a

V-a adunare generală ordinară

care se va ţinea la 30 Iunie 1908 st. n. la 10 oare a. m. în localitatea institutului.

Obiectele:

1. Constituirea adunării, denumirea prin presedinte a unui notariu, 2 verificatori şi 2 scrutatori.
2. Raportul direcţiunii şi a comitetului de revisiune despre gestiunea anului 1907.
3. Aprobarea bilanţului şi deciderea asupra distribuirii profitului curat.
4. Alegerea alor 2 membrii în direcţiune pe un an conform §-ului 32 din statute.
5. Alegerea unui membru în comitetul de revisiune pe 2 ani.

Caianul-mic, la 2 Ianuarie 1908.

Direcţiunea.

Contul bilanţului. — Mérleg számla.

cu 31 Decemvrie 1907. — 1907 december hó 31-én.

ACTIVA. — VAGYON.		Cor.	fil.
Cassa — Pénztár		2705	44
Credite cambiale — Váltók		165996	50
Credite cambiale cu acop. hipot. — Jelzálogilag bizt. váltók		45896	
Mobiliar — Butorzat	558 60		
După amort. — Leirás után . .	58·60	500	
Spese restituibile — Visszatéritendő költ.		317	60
Efecte. — Értékpapir		320	
Bon la Albina etc. — Albinánál stb. . .		7710	60
Interese restante — Hátralékos kamatok .		261	28
Interese de reescont anticipate — Átmenő visszleszámitolási kamatok .		651	39
Diverse conturi debitoare — Adósok . .		818	
		225176	81

PASIVA. — TEHER.		Cor.	fil.
Capital — Alaptőke		50000	
Depuneri — Betétek		97402	91
Reescont — Visszleszámitolt váltok . . .		52823	
Fond de reservă — Tartalékalap	9177·60		
Fond special de reservă — Külön tartalékalap	842·72		
Fond de penziuni — Nyugdijalap .	832.32		
Fond filantropic — Jótékonyalap .	205·18	11057	82
Depozit şi alţi creditori — Letétek és más hitelezők		1727	65
Interese anticipate — Átmeneti kamatok .		2802	53
Profit curat — Tiszta nyereség		9362	90
		225176	81

Contul de profit şi perderi. — Nyereség és veszteség-számla.

DEBIT. — TARTOZIK.		Cor.	fil.
Interese la depuneri — Betet kamatok .		5072	61
Interese la reescont — Vissaleszámitolt kamatok		4434	33
Dare directă, comunală şi competinţă de timbru — Állami és községi adó és bélyegilleték .	2310·19		
10% dare de interese dela depuneri — 10% betét kamatadó . .	507·26	2817	45
Salare — Fizetések		2800	
Spese de birou şi portó — Irodai költségek és portó		1043	44
Chirie — Házbér		100	
Amortisări — Leirások			
Spese de fondare—Alapitási költségek	240·60		
Din mobiliar — Butorzatból . .	58·60	299	20
Profit — Tiszta nyereség		9362	90
		25929	93

CREDIT. — KÖVETEL.	Cor.	fil.
Interese la tot soiul de împrumuturi şi proviziuni — Kamatok mindennemű kölcsönök után és jutalékok	25929	93
	25929	93

Caianul-mic, la 31 Decemvre 1907. — Kis-Kaján, 1907 december hó 31-én.

Ioan Boca jun. m. p., secretar — titkár. — *George Frâncu* m. p., contabil — könyvelő.

Membrii direcţiunii: — Igazgatósági tagok:

Teodor Cotuţiu m. p., preşedinte — elnök. *Ioan Boca* m. p., dir. esec. — vezerigazgató. *Ioan Rebrean* m. p., *Ioan Baieşiu* m. p.

George Moldovan m. p., *Ioan Man* m. p., *Aurel Mureşan* m. p., *Ioan Boca* m. p.,

Subsemnatul comitet am examinat conturile prezente şi le am aflat în deplină ordine, şi în consonanţă cu registrele institutului. — Alulirott felügyelő bizottság jelen számadásokat megvizsgáltuk és helyeseknek az intézet könyveivel összhangzoknak találtuk.

Caianul-mic, la 2 Ianuarie 1908. — Kis-Kaján, 1908. január hó 2.

Alexandru Sighiarteu m. p., preşedinte. *Gregoriu Ciunterci* m.-p., *Dumitru Paltinean jun.* m. p.,

»Romana«

este titlul broşurei, care a apărut în editura tipografiei A. Mureşianu, cu descrierea şi esplicarea dansului nostru de salon.

„**Romana**“ dans de colónă în 5 figuri. *Descrisă şi esplicată împreună cu musica ei, după compunerea ei originală.* Cu-o introducere („în loc de prefaţă“,) de *Tunarul din Dumbrău*, **Popa**. — Tipografia Aurel Mureşianu, Braşov 1903.

Broşura este în cuart mare, hârtie fină şi tipar elegant, cu adausul unei cóle de note (musica „Romanei“ cu esplicări) şi costa numai 2 cor. 50 bani (plus 5 bani porto-postal) pentru România 3 lei.

„*Romana*“ se póte procura de la tipografia A. Mureşianu, Braşov.

Celce doreşte a avea

Răchie

ieftină

FĂRĂ CĂZAN

acela să-şi procure dela

Radovan Popovits comerc. în Ujvidék

CARTEA

din care poate învăţa cum să facă toate răchiurile şi cum manipularea vinurilor.

Preţul acestei cărţi e 6 cor.

Tot aşa vând şi materialul necesar cu praf cu tot.

Preţul pentru 100 litre 8 coroane.

7—10,3119.

RONCEA & MANU

fabrică de

Brânzeturi şi Caşcaval

Braşov, Pe Tocile nr. 15.

Recomandă produsele fabricei cu preţurile următoare:

Caşcaval trimis cu poşta până la 5 Klgr. kilogramul cu **cor. 1 40**
„ „ 25 „ „ „ „ **1 36**
„ „ 50 „ „ „ „ **1 33**

Comande se efectuează prompt şi **Preţurile sunt netto Cassa fără obligământ loco Braşov.**

NICOLAE RONCEA,

primul măestru român de apaducte, canalisări, instalaţii de gaz şi telefoane,

BRAŞOV, Pe tocile Nr. 16,

se recomandă On. public din Braşov pentru ori şi ce lucrare de **instalaţiuni, canalisări şi apaducte, closete, trenajaţii, pivniţe,** cu deosebire pentru lucrări de canalizare, closete (îmblători), conform planului de canalisare şi al statutului orăşănesc.

In curs de **14 ani** de când lucrez în Braşov **ori şi ce lucrare** mi s'a încredinţat am executat spre mulţumirea celor ce m'au onorat cu lucrări în branşa mea.

Tinichigerie pentru lucrări de zidiri, Ornamente şi Galanterie şi obiecte pentru aranjamentul odăilor.

Instalator pentru conducte de apă, pentru aşezarea de Closete, Canalisaţie, telegraf pentru case şi odăi

se recomandă pentru executarea lucrărilor sus amintite cu cea mai mare atenţiune şi preţuri ieftine.

Mare asortiment

de toate obiectele pentru aranjarea casei şi bucătăriei. Forme pentru prăjituri şi sulţuri de zink şi aramă, supe etc., site, maşini de fiert cu spirt, maşini de cafea, ciubăraşe pentru lături. Cutii pentru ghiaţă etc. etc.

ASORTIMENT

în toate articolele hygienice, aranjamente de baie în odăi, Closet, mese de spălat, Vane de bae, Fotele de bae şi alte obiecte.

Cu toată stima:

ADOLF GROSS.

ANUNCIURI

(inserţiuni şi recl.)

sunt a se adresa subscrisei administraţiuni. In casul publicării unui anunciu mai mult se odată se face scădêment care cresce cu cât publicarea se face mai de multe-ori.

Admi istr. „Gazetei Trans.“

Primul atelier român de curelărie.

Cele mai bune hamuri.

Primul atelier de curelar român

VASILIE MUSCALU

BRAŞOV, Strada nouă, Nr. 7.

Am onoare a recomanda On. Public din Braşov şi jur

Atelierul meu de curelărie

provăzut cu tot felul de **hamuri de lucs şi pentru lucru din piele de blanc,** precum şi tot felul de curele de încins, d. e. **şerpare de piele de tot felul: negre, galbine, de covor cu ţinte,** care este sub conducerea mea proprie.

Se primesc şi **reparaturi** de tot felul, d. e. **cufere, geante de călătorie şi pungi.**

Totodată mai fac cunoscut, că în depozitul meu să află gata: **pinsel de lemn în orice mărime, îmbrăcate în curele fine.**

Cu stimă **Vasilie Muscalu.**

Comande se fac şi prin poştă.

PREŢURI MODERATE.

Atelier român de pantofărie.

Cele mai bune, mai solide şi mai durabile încălţăminte.

NICOLAE BALEA

măestru-pantofar.

Nr. 2. — BRAŞOV, Strada Orfanilor. — Nr. 2.

Am onoarea a recomanda On. Public din Braşov şi jur

PRĂVĂLIA MEA DE GHETE

din nou provăzută

cu tot felul de încălţăminte

precum şi

Un atelier de pantofărie

care este sub conducerea mea proprie şi bine asortat cu tot felul de ghete nouă pentru bărbaţi, dame şi copii, executate de mine, după sistemul cel mai nou şi cu preţuri ieftine.

Primesc ori ce fel de reparaturi, ce aparţin branşei acesteia.

Comande pentru mai expediez şi prin poştă ori şi unde prompt.

Lucru după dorinţă şi preţurile cele mai convenabile.

Prima tocilărie artistică

de cuţite şi brice, instalate cu motor

în Braşov.

Toţi articolii ce cad în branşa aceasta, se primesc spre reparaţie.

Asortiment mare de articoli fini de oţel.

Preţuri ieftine. * **Serviciu prompt.**

Mă recomand On. public cu toată stima

Valesio Succesori.

Braşov, Strada Porţii Nr. 16 şi Budapest.

Liferează: **Întocmiri complete de transmisiune.**
Tulumbe de apă.
Instalaţiuni de fabrici de spirt şi bere, şi tot felul de mărfuri de metal.

JULIUS TEUTSCH,

turnătorie de fier,

Blumĕna, Strada Gărei Nr. 7.

Încălţăminte de tat felne

GHETE

original americane pentru Dame, Domni şi Copii

Papuci albi de atlas.	**Cisme** de lucru.	**Ghete** cu şinoare.
Papuci albi.	**Cisme** Halina.	**Ghete** cu nasturi.
Papuci de dans	**Cisme** de vânat.	**Ghete** cu zug.
Papuci de gimnastică	**Cisme** de călărit.	**Ghete** de voi jiu.
Papuci călduroşi	**Gamasse.**	**Pantofi** de casă.
Papuci de postav	**Galoşi.**	

pentru Dame, Domni şi Copii.

Calitate solidă. — Magazin de încălţăminte — Mare asortiment.

Fa'on modern. **ALFRED IPSEN Kronstadt,** Preţuri ieftine.

Strada Vămii nr. 36, (vis-à-vis de Cafeneaua Transilvania).

„Gazeta Transilvaniei“ cu numĕrul à **10 fil.** se vinde la zaraful **Dumitru Pop**, la tutungeria, de pe parcul Rudolf şi la **Eremias Nepoţii.**